

DANMARKS STATISTIK

STATISTISKE MEDDELELSER

FJERDE RÆKKE FEMTE BIND

OTTENDE HÆFTE

COMMUNICATIONS STATISTIQUES 4me SÉRIE TOME 5 8me LIVRAISON

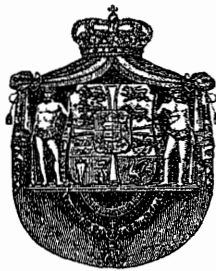
TYENDE- OG DAGLEJERLØNNEN

I LANDBRUGET 1897

SALAIRES DES OUVRIERS DOMESTIQUES OU
JOURNALIERS DE L'AGRICULTURE 1897

UDGIVET AF STATENS STATISTISKE BUREAU

PUBLIÉ PAR LE BUREAU DE STATISTIQUE DE L'ÉTAT

KØBENHAVN

BIANCO LUNOS KGL. HOF-BOGTRYKKERI (F. DREYER)

1899

Indhold.

Indledende Bemærkninger	5
Undersøgelsens Resultater:	
A. Tyende	6
B. Daglejere ved Landbruget:	
1. Faste mandlige Arbejdere . .	13
2. Midlertidige mandlige Arbejdere	19
3. Kvindelige Arbejdere	22
4. Arbejdstiden	25
C. Daglejere ved Skovbruget . . .	26
• ————	
Tabelbilag: Tyende-og Daglejerlønnen i Landbruget i Aaret 1897, paa Grundlag af Opgivelser fra Landboforeningerne	31
—————	
De benyttede Spørgeskemaer	53

Table des matières.

Remarques introductives.	
Résultats de l'enquête:	
A. Domestiques.	
B. Ouvriers journaliers agricoles:	
1. Ouvriers fixes du sexe m.	2. Ouvriers temporaires du s. m.
3. Ouvrières.	4. Durée du travail.
C. Ouvriers journaliers forestiers.	
—————	
Tableau supplémentaire: salaires des ouvriers—domestiques ou journaliers—de l'agriculture 1897, constatés à l'aide de renseignements des sociétés agricoles.	
—————	
Formulaire questionnaires employés.	

Statens Statistiske Bureau i December 1899.

Marcus Rubin.

Indledende Bemærkninger.

Remarques introductives.

Ifølge Opfordring fra Finansministeren indhentede Bureauet i Juni Maaned 1898 Oplysninger hos Landboforeningerne her i Landet om den almindelige Arbejdsløn for Tyende samt for Daglejere i Land- og Skovbruget i Aaret 1897. Da disse Oplysninger imidlertid kun kunde give skønsmæssige Tal, udsendte Bureauet tillige Skemaer til en stor Mængde Land- og Skovbrugere, der fik Anmodning om at opgive den faktiske Løn, som hver enkelt af deres Arbejdere havde haft i det nævnte Aar. Begge de paagældende Spørgeskemaer findes aftrykte Side 53—56.

Besvarelser indkom til Bureauet fra 70 af Landets ca. 100 Landboforeninger samt fra henimod halvandet Hundrede Land- og Skovbrugere. Ved Bearbejdelsen af dette Materiale og ved Fremstillingen af Resultaterne i nærværende Hæfte har man lagt Landboforeningernes Opgivelser til Grund og benyttet de fra private modtagne Individualoplysninger og Gennemsnitsdata dels til almindelig Kontrol og Supplering, dels til Hjælp ved Værdsættelsen af de Naturalydelse, der i forskelligt Omfang i de forskellige Egne blive Landarbejderne til Del ud over Pangelønnen, endelig, for Tyendets Vedkommende, til Foretagelse af videre gaaende Sondringer, end Landboforeningernes Materiale tillod.

De fra Landboforeningerne modtagne Oplysninger om Lønnen for Tyende og for Daglejere ved Landbruget ere gengivne i nærværende Hæftes Tabelbilag (S. 31 ff.). Af de vedføjede Bemærkninger vil det ses, at medens Flertallet af Landboforeningerne kun have indsendt eet Skema hver, er der enkelte, som have givet to eller

flere Rækker af Oplysninger (fra Sorø Amts økonomiske Selskab er der endogsaa modtaget 50 Skemaer). Hvor der saaledes har foreligget flere Rækker af Oplysninger fra en enkelt Forening, har man beregnet Lønsatserne for Foreningens Omraade ved at tage det umiddelbare Gennemsnit af samtlige Opgivelser. Ved Benyttelsen af de i Tabellen samlede Oplysninger maa det erindres, at disse kun angaa Pengelønnen; om de Naturalpræstationer, som, inden for hver Landboforenings Omraade, ydes ud over den anførte Dagløn, indeholde de Tabellen vedføjede «Bemærkninger» Meddelelser i sammentrængt Form.

Medens Tabelbilaget med tilhørende Bemærkninger saaledes i det væsentlige er en Gengivelse af det fra Landboforeningerne modtagne Raamateriale, har man i Hæftets Tekstafsnit givet en Fremstilling af de Resultater, der have kunnet udledes af samtlige til Raadighed staaende Oplysninger. Ved Beregningen af de Hovedresultater af Tallene, dels for de enkelte Amter og Landsdele, dels for hele Landet, som det her har været Opgaven at fremdrage, har man selvfølgelig ikke kunnet benytte en lignende Fremgangsmaade som ved Beregningen af de før nævnte Gennemsnit for de enkelte Landboforeninger. Hvor der f. Eks. for et enkelt Amt forelaa Opgivelser fra en større og flere mindre Landboforeninger samt fra en Række af enkelte Landbrugere, har man givet disse Data forskellig Vægt ved Beregningen af Middeltallene, hvorved der tillige er taget fornødent Hensyn til Værdien af Naturalydelse og — for den samlede Aarsindtægts Vedkommende — til Merfortjenesten ved Akkordarbejde.

Undersøgelsens Resultater.

Résultats de l'enquête.

A. Tyende.

Domestiques.

Tabel 1 (Side 8) giver en Oversigt over de for Tyendelønnen i de enkelte Amter og Landsdele beregnede Gennemsnitsdata. Den

gennemsnitlige Helaarsløni i Penge for mandlige og kvindelige Tyende er for hele Landet beregnet til henholdsvis 226 og 140 Kr. (altsaa foruden Kosten m. v.). Til disse Tal svare Amtsgennemsnit, der for mandlige Tyende bevæge sig mellem Grænserne 205 Kr. (Maribo Amt) og 255 Kr. (Ribe Amt) og for kvindelige Tyende mellem 110 Kr. (Thisted Amt) og 161 Kr. (Odense Amt). Disse Afvigelser fra Gennemsnitstillene for hele Landet ere saaledes ret betydelige (for mandlige Tyende ca. 9 og 13 pCt., for kvindelige ca. 21 og 15 pCt.). Men er Tyendelønnen stærkt varierende fra Amt til Amt, er den det maaske endnu mere fra Egn til Egn inden for de enkelte Amter; herpaa tyde i hvert Fald de i Tabelbilaget meddelte Opgivelser fra Landboforeningerne. Af de indsendte Oplysninger fra private Landbrugere fremgaar det endelig, at Tyendelønnens Højde, i hvert Fald i mange Dele af Landet, varierer mindst lige saa meget fra Gaard til Gaard som fra Egn til Egn.

De stærkt vekslende Tal ere uden Tvivl i de fleste Tilfælde Udtryk for tilsvarende Forskelligheder i de virkelige Lønningsforhold. Medens kun ganske enkelte Meddelere have udtalt, at der i paagældende Egn ikke er Vanskelighed ved at faa tilstrækkelig Arbejdskraft til Landbrugsarbejdet, gaa de fleste Udtalelser i modsat Retning. Fra næsten alle Egne af Landet klages der over Tyendeknaphed, enten i Almindelighed eller dog for visse Klasser af Tyende (f. Eks. Malkepiger), og det er naturligt, at Lønnen veksler i Højde efter det paa hvert Sted herskende Forhold mellem Pladser og pladssøgende. En stor Mængde forskelligartede Momenter gøre sig gældende her; saaledes spiller Beliggenheden nær ved eller fjernt fra Købstad utvivlsomt en ikke uvæsentlig Rolle, idet Byen som Regel trækker Arbejdskraft til sig, saa at der i mange Tilfælde bliver Tyendemangel og høje Lønninger i det omgivende Landdistrikt.

Det er imidlertid ikke udelukket, at Forskellighederne i Tyendelønnens Højde træde noget stærkere frem i Tallene end i Virkeligheden. Det maa jo nemlig erindres, at de Data, vi her omhandle, ere — eller skulde være — Fællesudtryk for de meget forskellige Lønninger, der betales til forskellige Grupper af voksne Tjenestefolk. Der skal nedenfor (Side 10—11) meddeles nogle Data,

Tabel 1. Tyendelønnen i Landbruget 1897.

Salaires des domestiques agricoles, 1897.

Amt og Landsdele <i>bailliages et parties du pays</i>	Mandl. Tyende <i>salairé au sexe m par</i>				Kvindl. Tyende <i>salairé au sexe f. par</i>			
	Sommerløn <i>dé</i>	Vinterløn <i>hiver</i>	Helaarsløn <i>année</i>	Kostens anslaaede Værdi pr. Dag <i>nourriture p. jour</i>	Sommerløn <i>dé</i>	Vinterløn <i>hiver</i>	Helaarsløn <i>année</i>	Kostens anslaaede Værdi pr. Dag <i>nourriture p. jour</i>
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
Københavns Amt	159	67	226	0,61	84	73	157	0,53
Frederiksborg —	200	100	240	0,50	120	70	140	0,50
Holbæk —	143	72	215	0,62	83	68	151	0,62
Sorø —	136	79	215	0,59	79	63	142	0,53
Præstø —	134	83	217	0,61	81	61	142	0,50
Sjælland og Møen . . . . . <i>Séeland et Moën</i>	154	80	223	0,59	89	67	146	0,54
Bornholms Amt	165	70	235	0,66	80	80	160	0,50
Lolland og Falster: Maribo Amt	132	73	205	0,58	93	57	150	0,55
Svendborg Amt	140	75	215	0,56	85	73	158	0,55
Odense —	134	93	227	0,58	87	74	161	0,55
Fyn, Langeland og Ærø . . . . . <i>Fionie etc.</i>	137	84	221	0,57	86	74	160	0,55
Øerne <i>Iles</i>	149	79	222	0,59	88	69	151	0,54
Vejle Amt	147	80	227	0,67	95	49	141	0,60
Aarhus —	156	71	227	0,51	84	43	126	0,46
Randers —	158	61	219	0,51	84	47	131	0,49
Det sydøstlige Jylland . . . . . <i>Jutland du S. E.</i>	154	71	224	0,56	88	46	133	0,52
Aalborg Amt	153	85	238	0,50	75	53	128	0,50
Hjørring —	154	55	211	0,53	89	38	126	0,51
Thisted —	136	83	219	0,59	63	48	110	0,59
Det nordlige Jylland . . . . . <i>Jutland du N</i>	148	74	223	0,54	76	46	121	0,53
Viborg Amt	155	85	235	0,57	90	38	123	0,53
Ringkøbing —	180	59	239	0,65	85	46	131	0,55
Ribe —	170	85	255	0,78	100	50	150	0,60
Det sydvestlige Jylland . . . . . <i>Jutland du S. O.</i>	168	76	243	0,67	92	45	135	0,56
Jylland <i>Jutland</i>	158	74	230	0,59	85	46	130	0,54
Det egentlige Danmark . . . . . <i>Danemark propre</i>	153	76	226	0,59	87	57	140	0,54

vedrørende de væsentligste af disse Grupper; her skal kun eksempelvis anføres, at den gennemsnitlige Aarsløn for Avlskarle og Fodermestere er mere end dobbelt saa høj som for Lærlinge, Lønnen for Mejersker mere end dobbelt saa høj som for almindelige Tjenestepiger. Det er da ikke sandsynligt, at alle Meddelere ved deres Opgivelse af Lønnen med lige Held have undgaaet at give de ekstraordinært højt eller ekstraordinært lavt lønnede Grupper for stærk Vægt, og noget ganske tilsvarende gælder med Hensyn til Variationer i Lønnen, som skyldes Alders- og Kvalitetsforskellen inden for de enkelte Grupper af Tyende. Men det skal dog tilføjes, at Fejl, som ad denne Vej muligvis ere indførte i Materialet, selvfølgelig virke des mindre skadelig, jo større Omraade (Egn, Amt, Landsdel) man betragter.

Det fremgaar af Tabel 1, at Lønnen for mandlige Tyende er noget højere i Jylland end paa Øerne, medens det omvendte er Tilfældet for kvindelige Tyende. Fæster man Opmærksomheden paa de enkelte Landsdele, finder man høj Karleløn særlig i det sydvestlige Jylland, lav Karleløn paa Lolland og Falster, medens Pigelønnen er højest paa Bornholm og paa Fyn, lavest i Nordjylland. Tallene for Bornholm og Lolland-Falster ere dog maaske paa Grund af Materialets Lidenhed mindre sikre end de øvrige Landsdelstal.

Forskellen mellem Sommer- og Vinterløn er gennemgaaende betydelig, navnlig for det mandlige Tyendes Vedkommende; for Landet som Helhed vil det ses, at Sommerlønnen for Karle er dobbelt saa høj som Vinterlønnen, men det er ikke ualmindeligt, at de tre Fjerdedele af Aarslønnen betaales for Sommerhalvaaret. Som almindelig Regel kan det siges, at Halvaarslønnen, navnlig for Sommerhalvaaret, er højere, naar Tyendet fæstes halvaarsvis, end naar det fæstes for et helt Aar ad Gangen¹⁾. I øvrigt synes det, særlig i Jylland, almindeligt, at der fæstes helaarsvis.

Kostens anslaaede Værdi pr. Dag er for mandlige Tyende ansat til 59 Øre, for kvindelige til 54 Øre, ens for Øerne

¹⁾ Herfra hidrører det, at Tabellens Tal for Sommer- og Vinterløn tilsammenlagte ikke altid nøje udgøre det for Helaarsløn anførte Beløb.

og for Jylland. I øvrigt vil det ses, at Opgivelserne fra de forskellige Egne af Landet variere meget betydelig. Under «Kostens» Værdi have enkelte Meddelere medindbefattet Værdien af Logis, Lys, Varme m. v. Praktisk set er jo imidlertid paa Landet det alt overvejende Vederlag for Tyendegerningen taget i Betragtning, naar man har angivet Pengeydelsen og Kostværdien. Værdien af de øvrige nys nævnte Naturalydelser kan derfor ikke væsentlig influere paa Lønbeløbene. Ved en Beregning af Vederlaget pr. Arbejdsdag vil man vel derfor ogsaa i det væsentlige naa til det rette Grundlag ved at gaa ud fra Pengelønnen og Kosten paa den ene Side, med Udeladelse af Logis o. s. v., og samtlige Søgnedage paa den anden Side, med Udeladelse af Arbejdet paa Helligdage m. v.

Den gennemsnitlig aarlige Kostværdi skulde efter det ovenfor anførte udgøre 215 Kr. for et mandligt, 197 Kr. for et kvindeligt Tyende, medens den gennemsnitlige Pengeløn var henholdsvis 226 og 140 Kr. Betalingen for en fuld Arbejdsdag bliver altsaa 1 Kr. 47 Øre for mandlige og 1 Kr. 12 Øre for kvindelige Tjenestefolk.

Om Lønnen for de forskellige Klasser af Landbrugstyende gives en Række Oplysninger i Tabel 2 (Side 11), der er bygget paa Uddrag af de fra private Landbrugere modtagne Individualoplysninger. Foruden den gennemsnitlige Sommer- Vinter- og Helaarsløn er her tillige anført de fundne Maksima og Minima for Helaarslønnen. Den store Afstand mellem Ydergrænserne, som her træder for Dagen, viser endda for flere Tyendegrupper Vedkommende ikke fuldt den virkelige Afstand. Blandt Grupperne Avlskarle, Fodermestere, Forkarle, Røgttere og Staldkarle findes nemlig ikke faa gifte Mænd, som foruden Pengeløn og Kost have fri Bolig og andre Emolumenter, og som oftest vedrøre de opgivne Lønningsmaksima saadanne fast ansatte, gifte Tjenestefolk.

Hvis man blandt de i Tabel 2 anførte Tyendegrupper bortser paa den ene Side fra de særlig højt lønnede Grupper, Mejer-sker og Husjomfruer, paa den anden Side fra de særlig lavt lønnede, Lærlinge og Drengene, og derefter for hvert Køn beregner

Tabel 2. Lønninger for forskellige Klasser af
Landbrugstyende 1897.

Salaires des diverses classes de domestiques agricoles 1897.

	Sommerløn <i>en été</i>	Vinterløn <i>en hiver</i>	Helaarsløn <i>par an</i>			Køstens ansaaede Værdi pr. Dag <i>notariature p. jour</i>
			Gennem- snit <i>moyenne</i>	Maksimum <i>maximum</i>	Minimum <i>minimum</i>	
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
Mandlige Tyende: <i>sexes m.</i>						
Avskarle <i>maîtres-valets</i>	178	140	318	450	225	0,55
Fodermestere <i>délicieux</i>	161	154	315	550	180	0,61
Forkarle <i>premiers valets</i>	157	97	254	326	200	0,59
Kuske <i>cochers</i>	149	98	247	400	200	0,61
Røgttere <i>pâtres</i>	148	97	245	400	120	0,56
Staldkarle <i>palefreniers, valets d'étable</i>	149	90	239	330	170	0,56
Karle <i>hommes de peine</i>	130	70	200	300	140	0,58
Gaardskarle <i>valets</i>	120	66	186	230	160	0,57
Lærlinge <i>apprentis</i>	83	65	148	240	"	0,65
Drenge <i>garçons</i>	66	41	107	180	35	0,51
Kvindelige Tyende: <i>sexes f.</i>						
Mejersker <i>maîtresses-laitières</i>	139	138	277	400	170	0,72
Husjomfruer <i>femmes de charge</i>	114	109	223	400	110	0,73
Mejeripiger <i>servantes-laitières</i>	101	70	171	210	130	0,56
Malkepiger <i>trayeuses</i>	85	74	159	200	100	0,56
Kokkepiger <i>cuisinières</i>	84	63	147	200	100	0,55
Bryggerpiger <i>brasseuses</i>	87	55	142	200	90	0,53
Stuepiger <i>femmes de chambre</i>	70	59	129	192	70	0,56
Piger <i>servantes</i>	73	49	122	220	80	0,52
Ved husligt Arbejde <i>au ménage</i>	65	52	117	170	60	0,51

et Middeltal af de foreliggende Individualopgivelser, finder man en gennemsnitlig Helaarsløn af 229 Kr. for mandlige og 142 Kr. for kvindelige Tyende. Som det vil ses, afvige disse Tal ikke nævneværdig fra de paa Grundlag af Opgivelser fra Landboforeningerne fundne (226 og 140 Kr.).

Hvad angaar Forholdet mellem Tyendelønnen paa store og paa smaa Gaarde, har Materialet ikke frembudt tilstrækkelige Holdepunkter for sikre Slutninger. Dog synes det, som om Lønnen paa de mindste Gaarde gennemgaaende er noget lavere end paa de større,

ogsaa bortset fra, at der til disse (og da navnlig til de meget store) er knyttet flere af de Tyendegrupper, der have den højeste Løn.

Til Sammenligning mellem Landbrugstyendets Løn i 1897 og i tidligere Tid foreligger ret omfattende Data. Her skal saaledes fremdrages to Rækker af Lønangivelser for Aarene 1872 og 1892, der begge ere byggede paa Oplysninger, tilvejebragte paa lignende Maade som de for 1897 benyttede¹⁾.

Tabel 3. Forandringer i Lønnen for Landbrugstyende 1872—1897 og 1892—1897.

Mouvement des salaires des domestiques agricoles 1872—1892—1897.

Landsdele <i>parties du pays</i>	Mandlige Tyende <i>sexe m.</i>					Kvindelige Tyende <i>sexe f.</i>				
	Helaarsløn i Aaret <i>p. an</i>			Lønnens Stigning i 25 Aar (1872-97) <i>accroissement</i>	Lønnens Stigning i 5 Aar (1892-97) <i>accroissement</i>	Helaarsløn i Aaret <i>p. an</i>			Lønnens Stigning i 25 Aar (1872-97) <i>accroissement</i>	Lønnens Stigning i 5 Aar (1892-97) <i>accroissement</i>
	1872	1892	1897			1872	1892	1897		
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	
Sjælland og Møen <i>Séeland et Moën . . . .</i>	125	195	223	78,4	14,4	70	134	146	108,6	9,0
Bornholm	127	195	235	85,0	20,5	57	118	160	180,7	35,6
Lolland og Falster . .	133	199	205	54,1	3,0	61	139	150	145,9	7,9
Fyn, Langeland og Ærø <i>Fionie etc. . .</i>	145	205	221	52,4	7,8	76	141	160	110,5	13,5
Øerne*) <i>Iles</i>	130	198	222	70,8	12,1	69	134	151	118,8	12,7
Det sydøstlige Jylland <i>Jutland du S. E. . .</i>	121	196	224	85,1	14,3	73	121	133	82,2	9,9
Det nordlige Jylland <i>Jutland du N. . . .</i>	112	192	223	99,1	16,1	63	109	121	92,1	11,0
Det sydvestlige Jylland <i>Jutland du S.O.</i>	132	215	243	84,1	13,0	74	123	135	82,4	9,8
Jylland*) <i>Jutland</i>	122	201	230	88,5	14,4	70	118	130	85,7	10,2
Det egentl. Danmark*) <i>Danemark prp.</i>	126	199	226	79,4	13,6	69	126	140	102,9	11,1

*) Gennemsnit af Tallene for Amterne.

¹⁾ Oplysninger om Arbejdernes oekonomiske Vilkaar i Kongeriget Danmark i Aaret 1872. Udg. af Indenrigsministeriet. Kbhv. 1874. — Arbejdslønnen paa Landet i Danmark. Fra Universitetets statistiske Laboratorium. (Ved M. Koefoed. «Tidsskrift for Landøkonomi» 1893). — Jfr. i øvrigt ang. Landbrugstyendes og Landarbejders Løn i tidligere Perioder Falbe Hansen. Stavnsbaandsløsningen og Landboreformerne. II. Kbhv. 1889.

I Tabel 3 har man benyttet disse Data til, landsdelsvis, at fremstille de i den 25aarige Periode 1872—97 og i den 5aarige Periode 1892—97 foregaaede Forandringer i Tyendelønnen. Den gennemsnitlig aarlige Pengeløn for mandlige Tyende var herefter for hele Landet under eet i 1897 ca. 14 pCt. højere end 5 Aar tidligere og ca. 80 pCt. højere end 25 Aar tidligere, medens den for kvindelige Tyende var stegen med henholdsvis ca. 11 og ca. 103 pCt. Tallene tale i øvrigt for sig selv, kun skal man her gentage, at Bornholm og Lolland-Falster, som vise Stigningsprocenter, der afvige ret betydelig fra det normale, ere de mindste Landsdele og derfor dem, for hvilke Oplysningsmaterialet paa Forhaand maa formodes at være mindst sikkert.

B. Daglejere ved Landbruget.

Ouvriers journaliers agricoles.

1. Faste mandlige Arbejdere.

Ouvriers fixes du sexe m.

Som det fremgaar af de Side 53 ff. gengivne Spørgeskemaer, har Bureauet for Landbrugsdaglejernes Vedkommende skelnet mellem faste Folk, som kunne antages at have Beskæftigelse ved Landbruget hele Aaret igennem, og de Daglejere, som staa i et mere løst og midlertidigt Arbejdsforhold til Gaardene. En Sondring af denne Art er nødvendig, fordi den Dageløn, der betales hver af disse to Arbejdergrupper, er ikke lidet forskellig; og Sondringen er tillige hensigtsmæssig fra en anden Side set, idet det nemlig er muligt tilnærmelsesvis at bestemme Størrelsen af de faste Arbejders samlede Aarsfortjeneste, hvilket selvfølgelig ikke lader sig gøre for de midlertidiges Vedkommende. Naar man i det følgende dvæler med noget større Udførlighed ved de faste Arbejdere end ved de midlertidige, er dette allerede motiveret ved, at man ved mere om hine end om disse; men en mere summarisk Behandling af de midlertidige Arbejdere retfærdiggøres formentlig tillige ved, at en væsentlig Del af disse ikke er ude-

lukkende Landbrugsarbejdere, idet deres Virksomhed efter Aarstid og Arbejdslejlighed deler sig mellem Skovbrugs-, Teglværks-, Vej-arbejde o. a. l., medens mange af dem maaske kun paa enkelte Tider af Aaret (Høslæt, Høst) tage Arbejde ved Landbruget.

En Oversigt over faste, mandlige Daglejeres Lønningsforhold i 1897 er givet i hosstaaende Tabel 4 (Side 15). For hver af de to Grupper, Arbejdere paa egen Kost og Arbejdere paa Gaardens Kost, er der anført 4 Talkolonner, nemlig dels Daglønsstater for Foraar og Sommer, for Høst og for Vinter, dels den paa Grundlag af alle foreliggende Oplysninger beregnede Aarsfortjeneste.

Daglønssatserne ere ansatte paa Grundlag af Middeltal af de opgivne Pengelønninger med Tillæg af den beregnede Værdi af Emolumenter. Hvor der paa de indsendte Skemaer forelaa Opgivelser af disse Ydelsers Værdi, har man naturligvis benyttet saadanne Opgivelser, og i øvrigt har man maattet regne med de hyppigst forekommende Værdisatser (Eks.: frit Hus 30 Kr., frit Øl 8 Øre pr. Dag, Græsning til et Faar med Lam 10 Kr., Hjemkørsel af Brændsel 10 Kr.).

Aarsfortjenesten er beregnet paa følgende Maade. Man er gaaet ud fra, at gennemsnitlig oppebæres Foraars- og Sommerløn i 110 Dage, Høstløn i 40 Dage og Vinterløn i 150 Dage, en Forudsætning, der er i Overensstemmelse med den ved tidligere Undersøgelser benyttede Beregningsmaade, og som tillige finder nogen Støtte i de i Materialet for 1897 spredtvis forekommende Angivelser. Summen af de 300 Dages Daglønsfortjeneste har man endvidere forøget med 10 pCt., hvilket Tillæg skulde repræsentere Merfortjenesten ved Akkordarbejde. Ogsaa her er man i Overensstemmelse med tidligere Undersøgelsers Fremgangsmaade. Saa vidt det kan skønnes af de foreliggende Meddelelser for 1897, er Akkordarbejde hyppigst anvendt i Forbindelse med Lønningsformen Arbejde paa egen Kost, hvilket maaske hænger sammen med, at denne Form fortrinsvis benyttes paa de større Gaarde. Imidlertid, selv om Merfortjenesten ved Akkord virkelig er noget større for den ene Arbejdergruppe end for den anden, kan Forskellen næppe antages at være betydelig, og man har derfor fundet det betænkeligt

Tabel 4. Dagløn og Aarsfortjeneste for faste mandlige
Daglejere i Landbruget 1897.

*Salaires p. jour et p. an des ouvriers journaliers fixes du sexe m. de
l'agriculture 1897.*

Amter og Landsdele <i>bailliages et parties du pays</i>	Arbejdere paa egen Kost <i>non-nourris</i>				Arbejdere paa Gaardens Kost <i>nourris</i>			
	Dagløn <i>salairé p. jour</i>			Beregnet Aarsfor- tjeneste ved Dagløn og Akkord <i>soit p. an</i>	Dagløn <i>salairé p. jour</i>			Beregnet Aarsfor- tjeneste ved Dagløn og Akkord <i>soit p. an</i>
	Fornær og Sommer, <i>print. et été</i>	Høst <i>récolte</i>	Vinter <i>hiver</i>		Fornær og Sommer, <i>print. et été</i>	Høst <i>récolte</i>	Vinter <i>hiver</i>	
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
Københavns Amt	1,81	2,38	1,50	571	1,14	1,98	0,84	364
Frederiksborg —	1,66	2,10	1,41	526	1,03	1,66	0,89	345
Holbæk —	1,49	1,91	1,34	485	1,00	1,50	0,75	311
Sorø —	1,67	2,15	1,37	523	1,11	1,58	0,89	350
Præstø —	1,58	2,19	1,46	528	1,09	1,75	0,96	367
Sjælland og Møen . . . . . <i>Séeland et Moën</i>	1,64	2,15	1,42	527	1,07	1,69	0,87	347
Bornholms Amt	—	—	—	—	1,25	1,25	0,60	305
Lolland og Falster: Maribo Amt	1,67	2,23	1,55	587	1,10	2,10	1,05	390
Svendborg Amt	1,55	2,08	1,31	495	1,00	1,49	0,81	320
Odense —	1,70	2,18	1,37	528	1,10	1,47	0,90	346
Fyn, Langeland og Ærø. . . . . <i>Fionie etc.</i>	1,63	2,13	1,34	512	1,05	1,48	0,86	333
Øerne (uden Bornholm) <i>Iles</i>	1,64	2,24	1,41	530	1,07	1,69	0,89	349
Vejle Amt	2,00	2,32	1,40	575	1,26	1,47	0,80	349
Aarhus —	1,55	2,10	1,33	499	1,20	1,50	0,80	343
Randers —	1,60	1,88	1,27	486	1,09	1,45	0,74	317
Det sydøstlige Jylland . . . . . <i>Jutland du S. E.</i>	1,72	2,10	1,33	520	1,18	1,47	0,78	336
Aalborg Amt	1,89	2,09	1,16	488	1,16	1,56	0,71	326
Hjørring —	1,74	2,04	1,26	508	1,13	1,47	0,63	305
Thisted —	1,80	2,55	1,15	520	1,28	1,85	0,70	352
Det nordlige Jylland . . . . . <i>Jutland du N.</i>	1,74	2,23	1,19	505	1,19	1,63	0,68	328
Viborg Amt.	2,00	2,25	1,38	569	1,37	1,68	0,75	363
Ringkøbing —	2,08	2,58	1,32	582	1,50	1,96	0,64	373
Ribe —	2,00	2,68	1,48	604	1,33	1,83	0,63	345
Det sydvestlige Jylland. . . . . <i>Jutland du S. O.</i>	2,03	2,50	1,39	585	1,40	1,82	0,67	360
Jylland <i>Jutland</i>	1,83	2,28	1,31	537	1,26	1,64	0,71	341
Det egentlige Danmark (ud. Bornh.) <i>Danemark propre</i>	1,74	2,26	1,36	534	1,17	1,67	0,79	345

at fravige den tidligere benyttede Fremgangsmaade: et Tilslag af 10 pCt. for alle faste Daglejere.

Som alt nævnt, kan det siges at være en Hovedregel, at Arbejdere paa egen Kost væsentligst ere knyttede til de store Gaarde, Arbejdere paa Gaardens Kost væsentligst til Bøndergaardene, hvilket ogsaa stemmer med de ved tidligere Undersøgelser gjorte Erfaringer. Dog synes det, som om Arbejdsformen paa Gaardens Kost i mange Egne af Jylland ogsaa er almindelig paa de større Gaarde.

Før man gaar ind paa at omhandle de i Tabellen gengivne Resultater, skal det bemærkes, at Gennemsnitsberegningerne for Øerne og for hele Landet, saavel i denne Tabel som i de følgende, ere foretagne uden Hensyn til Bornholms Amt, fordi de herfra foreliggende Oplysninger, saaledes som det fremgaar af Tabellerne, vare ret ufuldstændige.

Daglønningen, indbefattet Værdien af Emolumenter, for faste Landbrugsarbejdere paa egen Kost er for hele Landet beregnet til 1 Kr. 74 Øre for Foraars og Sommer, 2 Kr. 26 Øre for Høsten og 1 Kr. 36 Øre for Vinteren. Det vil af Tabellen ses, at Sommerlønnen staar med noget højere Gennemsnitstal for Jylland end for Øerne, medens paa den anden Side Vinterlønnen er højest paa Øerne. Den gennemsnitlige Dagløn for hver af Aarets 300 Arbejdsdage (110 Sommerdage, 40 Høstdage og 150 Vinterdage) udgør dog omtrent samme Beløb for Øerne og Jylland, nemlig henholdsvis 1 Kr. 61 Øre og 1 Kr. 63 Øre, saa at altsaa Forskellighederne i Aars-tids-Lønsatserne i Virkeligheden udlignes i Aarets Løb. Den samlede Aarsfortjeneste (altsaa indbefattet Tillæget for Akkord) bliver i Gennemsnit for hele Landet 534 Kr., vekslende for de enkelte Landsdele fra 505 Kr. i Nordjylland til 585 Kr. i Sydvestjylland og 587 Kr. paa Lolland-Falster.

For faste Daglejere paa Gaardens Kost er Gennemsnitsdaglønnen for hele Landet 1 Kr. 17 Øre for Foraars og Sommer, 1 Kr. 67 Øre for Høsten og 79 Øre for Vinteren. Ogsaa for disse Arbejdere gives der noget højere Sommerløn i Jylland end paa Øerne, og omvendt: højere Vinterløn

her end der; ligeledes her foregaar der en Udligning i Aarets Løb, idet den gennemsnitlige Dagløn for Aarets 300 Arbejdsdage udgør 1 Kr. 6 Øre for Øerne og 1 Kr. 4 Øre for Jylland. Den gennemsnitlige Aarsfortjeneste er for hele Landet beregnet til 345 Kr.; ogsaa her finde vi udpræget høj Løn i Sydvestjylland og paa Lolland-Falster.

Forskellen mellem Daglønsatserne paa egen og paa Gaardens Kost er 57, 59 og 57 Øre, henholdsvis for Sommer-, Høst- og Vinterløn, hvilket stemmer ret godt med den foran anførte Gennemsnitsværdi af Kosten for mandlige Tyende (59 Øre).

Som foran nævnt udgjorde den gennemsnitlige Aarsløn for mandlige Tyende 226 Kr. og Kostværdien (59 Øre pr. Dag i 365 Dage) 215 Kr., tilsammen 441 Kr. eller 1 Kr. 47 Øre for hver af Aarets 300 Arbejdsdage. For faste Daglejere paa egen Kost var den gennemsnitlige Aarsfortjeneste 534 Kr., altsaa 1 Kr. 78 Øre pr. Arbejdsdag. Endelig udgjorde Aarsfortjenesten for faste Daglejere paa Gaardens Kost 345 Kr., hvortil kommer Kost á 59 Øre pr. Dag i 300 Dage eller 177 Kr., tilsammen 522 Kr. eller 1 Kr. 74 Øre pr. Dag. Det vil altsaa ses, at i det store og hele gør det ingen Forskel i Daglejer-Arbejdskraftens Dyrhed, om de paagældende Arbejdere ere paa egen eller paa Gaardens Kost; under begge Lønningsformer vil en Daglejerdag koste Husbonden gennemsnitlig ca. $1\frac{3}{4}$ Kr., medens Udgiften pr. Arbejdsdag for faste Tjenestekarle, som foran nævnt, kun udgør knap $1\frac{1}{2}$ Kr.

Paa samme Maade som foran for Tyendelønnen har man i Tabel 5 (Side 18) foretaget en Sammenstilling af den aarlige Gennemsnitsfortjeneste for faste Daglejere i Aarene 1872, 1892 og 1897¹⁾. Det ses, at Aarsfortjenesten for Arbejdere paa egen Kost i de sidste 5 Aar er stegen med 10 pCt., i de sidste 25 Aar med 31 pCt., og at Stigningen for Arbejdere paa Gaardens Kost er henholdsvis 10 og 60 pCt. De 60 pCt. i Forhold til de 31 pCt. betyde selvfølgelig ikke, at Forøgelsen af Arbejdsvederlaget for Arbejdere paa Gaardens Kost er dobbelt saa stor som for Arbejdere

¹⁾ Jfr. de i Noten Side 12 anførte Kilder.

paa egen Kost, thi naar af to Arbejdere den ene har 200 Kr. i Pengeløn men ingen Kost, den anden 100 Kr. i Pengeløn plus Kosten, beregnet til 100 Kr., da vil en Stigning af 50 Kr. i Pengelønnen, under Forudsætning af Ensartethed i Kostens Mængde og Værdi, reelt være ens for begge, men figurere som 25 pCt. Forhøjelse for den første og som 50 pCt. Forhøjelse for den sidste.

Den absolutte Stigning i Aarsfortjenesten fra 1872 til 1897 ses da ogsaa at være omtrent lige stor for begge Grupper af Arbejdere, nemlig for Øerne 139 og 132 Kr., for Jylland 118 og

Tabel 5. Forandringer i Lønnen for faste mandlige Landarbejdere 1872—1897 og 1892—1897.

Mouvement des salaires des ouvriers fixes du sexe m. de l'agriculture 1872—1892—1897.

Landsdele <i>parties du pays</i>	Arbejdere paa egen Kost <i>non-nourris</i>					Arbejdere paa Gaardens Kost <i>nourris</i>				
	Aarsfortjeneste i Aaret <i>p. an</i>			Fortjenestens Stigning i 25 Aar (1872—1897) <i>accroissement</i>	Fortjenestens Stigning i 5 Aar (1892—1897) <i>accroissement</i>	Aarsfortjeneste i Aaret <i>p. an</i>			Fortjenestens Stigning i 25 Aar (1872—1897) <i>accroissement</i>	Fortjenestens Stigning i 5 Aar (1892—1897) <i>accroissement</i>
	1872	1892	1897			1872	1892	1897		
	Kr.	Kr.	Kr.	pCt.	pCt.	Kr.	Kr.	Kr.	pCt.	pCt.
Sjælland og Møen <i>Séeland et Moën</i>	400	465	527	31,8	13,3	218	331	347	59,2	4,8
Bornholm	454	565	—	—	—	213	333	305	43,2	÷8,4
Lolland og Falster . .	402	514	587	46,0	14,2	223	369	390	74,9	5,7
Fyn, Langeland og Ærø <i>Fionie etc.</i> . .	369	453	512	38,8	12,8	213	301	333	56,3	10,6
Øerne uden Bornh. ¹⁾ <i>Iles</i>	392	469	531	35,5	13,2	217	328	349	60,8	6,4
Det sydøstlige Jylland <i>Jutland du S. E.</i> . .	411	483	520	26,5	7,7	222	303	336	51,4	10,9
Det nordlige Jylland <i>Jutland du N.</i> . . .	392	470	505	28,8	7,4	194	281	328	69,1	16,7
Detsydvestlige Jylland <i>Jutland du S. O.</i> . .	455	554	585	28,6	5,6	232	325	360	55,2	10,8
Jylland ¹⁾ <i>Jutland</i>	419	503	537	28,2	6,8	216	303	341	57,9	12,5
Det egentl. Danmark uden Bornholm ¹⁾ . . <i>Danemark prp.</i>	407	486	534	31,2	9,9	216	315	345	59,7	9,5

¹⁾ Gennemsnit af Tallene for Amterne.

125 Kr., for Landet som Helhed 127 og 129 Kr. Noget mindre Overensstemmelse i Tallene finder man, naar man betragter Stigningen i den 5aarige Periode 1892—97; Fremgangen var her for Øerne 62 og 21 Kr., for Jylland 34 og 38 Kr. og for Landet som Helhed 48 og 30 Kr.

2. Midlertidige mandlige Arbejdere.

Ouvriers temporaires du sexe m.

De under 1 omhandlede Daglejere, som forudsættes at være fast knyttede til et enkelt Landbrug, hvor de i det væsentlige have Arbejde hele Aaret rundt, vil man for største Delen finde paa de store Gaarde. Paa Bøndergaardene anvendes derimod, foruden faste Tjenestefolk, i Regelen kun ekstraordinær Arbejdskraft i den travleste Tid, og Bondebrugenes Daglejere vil man derfor, i Modsætning til Flertallet af Herregaardenes, kunne betegne som midlertidige. Denne Regel har ganske vist mange Undtagelser, navnlig i den Retning, at ogsaa større Gaarde (f. Eks. i Høsttiden og ved Rodfrugtarbejdet) benytte midlertidige Daglejere, ja der gives endog flere Egne af Landet, fra hvilke det meddeles, at faste Daglejere overhovedet kun anvendes ganske undtagelsesvis. Men trods alle Undtagelser tør det fastslaaes, at Regelen er til Stede; og dette faar særlig Interesse, fordi det viser sig, at de midlertidige Arbejdere næsten overalt have en ikke lidt højere Dagløn end de faste.

Tabel 6 (Side 20) giver en Oversigt over den for de enkelte Amter og Landsdele beregnede Gennemsnitsdagløn for midlertidige mandlige Daglejere i 1897. Ligesom for de faste Arbejdere (jfr. Tab. 4) er her beregnet Gennemsnitssatser for Sommer-, Høst- og Vinterløn, men ved denne Beregning er der for de midlertidige Arbejders Vedkommende intet Hensyn taget til Ydelser uden for Pengelønnen. Saadanne Ydelser gives i det hele taget kun i ringe Omfang til midlertidige Arbejdere, og Tallene vilde næppe være blevne synderlig forrykkede, om man havde medregnet

Tabel 6. Dagløn for midlertidige mandlige Daglejere
i Landbruget 1897.

*Salaires des ouvriers journaliers temporaires du sexe m. de
l'agriculture 1897.*

Amter og Landsdele <i>bailliages et parties du pays</i>	Arbejdere paa egen Kost <i>non-nourris</i>			Arbejdere paa Gaardens Kost <i>nourris</i>		
	Foraar og Sommer <i>print. et été</i>	Høst <i>récolte</i>	Vinter <i>hiver</i>	Foraar og Sommer <i>print. et été</i>	Høst <i>récolte</i>	Vinter <i>hiver</i>
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
Københavns Amt	2,19	2,72	1,63	1,42	2,04	1,02
Frederiksborg —	2,00	2,00	—	1,00	1,50	1,00
Holbæk —	1,79	2,53	1,30	1,25	2,07	0,90
Sorø —	2,23	2,48	1,75	1,36	1,99	0,99
Præstø —	2,12	2,65	1,53	1,35	2,11	1,01
Sjælland og Møen . . . . . <i>Séeland et Moen</i>	2,07	2,48	1,55	1,28	1,94	0,98
Bornholms Amt	—	—	—	1,25	1,50	0,60
Lolland og Falster: Maribo Amt	2,13	3,25	1,43	1,63	3,00	1,00
Svendborg Amt	2,00	2,48	1,13	1,07	1,80	0,74
Odense —	2,13	2,79	1,68	1,25	1,60	0,93
Fyn, Langeland og Ærø . . . . . <i>Fionie etc.</i>	2,07	2,64	1,41	1,16	1,70	0,84
Øerne (uden Bornholm) <i>Iles</i>	2,07	2,61	1,49	1,29	2,02	0,95
Vejle Amt	2,31	2,54	1,59	1,52	1,71	0,94
Aarhus —	1,93	2,00	1,33	1,26	1,40	0,81
Randers —	1,91	2,19	1,41	1,28	1,67	0,92
Det sydøstlige Jylland . . . . . <i>Jutland du S. E.</i>	2,08	2,24	1,44	1,35	1,59	0,89
Aalborg Amt	2,50	3,00	1,25	2,00	2,50	0,75
Hjørring —	2,17	2,58	1,42	1,18	1,48	0,65
Thisted —	2,10	2,75	1,23	1,46	2,05	0,80
Det nordlige Jylland . . . . . <i>Jutland du N.</i>	2,26	2,78	1,30	1,55	2,01	0,73
Viborg Amt	2,18	2,43	1,43	1,58	1,92	0,78
Ringkøbing —	2,44	2,88	1,44	1,65	1,95	0,75
Ribe —	2,25	3,00	1,50	1,50	2,17	0,75
Det sydvestlige Jylland . . . . . <i>Jutland du S. O.</i>	2,29	2,77	1,46	1,58	2,01	0,76
Jylland <i>Jutland</i>	2,20	2,60	1,40	1,49	1,87	0,79
Det egentlige Danmark (ud. Bornh.) <i>Danemark propre</i>	2,14	2,60	1,44	1,40	1,94	0,87

Værdien af disse Ydelser. Naar man har undladt det, er det dog ikke paa Grund af Sagens ringe Betydning, men fordi en Fordeling af de paagældende Naturalværdier ikke er gørlig, naar man ikke kender det Antal Dage, der er arbejdet. Af samme Grund har man undladt at foretage en Beregning af Aarsfortjenesten, saaledes som det er gjort for de faste Arbejderes Vedkommende.

Daglønnen for midlertidige Landarbejdere paa egen Kost er for hele Landet beregnet til 2 Kr. 14 Øre for Foraar og Sommer, 2 Kr. 60 Øre for Høsten og 1 Kr. 44 Øre for Vinteren. Sommerlønnen er noget højere i Jylland end paa Øerne, Vinterlønnen omvendt lidt højere paa Øerne end i Jylland. — Paa Gaardens Kost er Gennemsnitsdaglønnen for Landet under eet 1 Kr. 40 Øre for Foraar og Sommer, 1 Kr. 94 Øre for Høsten og 87 Øre for Vinteren. Ogsaa her finder man Sommerlønnen over Gennemsnittet i Jylland, Vinterlønnen over Gennemsnittet paa Øerne.

Da Daglønstillene for de midlertidige Arbejdere ikke indbefatte Værdien af Naturalier, vil Forskellen mellem de i Tabellerne 6 og 4 meddelte Gennemsnitsdata betegne en Undergrænse for den virkelige Forskel i Daglønnen for de to Klasser af Arbejdere. Man finder for Landet som Helhed, at de midlertidige Arbejdere tjene følgende Beløb mere end de faste:

	Foraar og Sommer	Høst	Vinter
paa egen Kost	40 Øre	34 Øre	8 Øre
paa Gaardens Kost	23 -	27 -	8 -

Herefter skulde (jfr. det foran Side 19 bemærkede) den Dagleje, der betales af smaa og store Landbrug ikke være meget forskellig om Vinteren, hvorimod Sommer- og Høstdaglønnen er betydelig højere paa Bøndergaardene end paa Herregaardene, resp. for midlertidige end for faste Arbejdere.

Til en Sammenligning af Daglønnen for faste og for midlertidige Arbejdere, fra Landsdel til Landsdel, ere de tre Aarstidssatser et ubekvent Maal. Man har derfor beregnet et Middeltal af disse paa Grundlag af den tænkte Forudsætning, at de midlertidige Arbejdere have Beskæftigelse hele Aaret igennem og altsaa, lige

som de faste, arbejde 110 Sommerdage, 40 Høstdage og 150 Vinterdage. Forudsætningen er vel urigtig og de fundne Tal, ligesom alle Gennemsnitstal, uvirkelige; men for den virkelige Forskel fra Landsdel til Landsdel vil Differensen mellem de to Rækker af Gennemsnit dog være et brugeligt Udtryk. Beregningen giver følgende Resultat:

	Gennemsnitlig Dagløn for					
	Arbejdere paa egen Kost			Arbejdere paa Gaardens Kost		
	faste	midler- tidige	altsaa midler- tidige mere end faste	faste	midler- tidige	altsaa midler- tidige mere end faste
Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	
Sjælland og Møen	1,59	1,86	0,27	1,05	1,22	0,17
Bornholm	—	—	—	0,93	0,98	0,05
Lolland og Falster	1,78	1,93	0,15	1,18	1,50	0,32
Fyn, Langeland og Ærø	1,55	1,82	0,27	1,01	1,07	0,06
Det sydøstlige Jylland	1,57	1,78	0,21	1,02	1,15	0,13
Det nordlige Jylland	1,53	1,71	0,18	1,00	1,20	0,20
Det sydvestlige Jylland	1,77	1,94	0,17	1,09	1,23	0,14
Øerne (uden Bornholm)	1,61	1,85	0,24	1,06	1,22	0,16
Jylland	1,63	1,85	0,22	1,04	1,19	0,15
Det egentlige Danmark (uden Bornholm)	1,62	1,85	0,23	1,05	1,21	0,16

Til Sammenligning af midlertidige Landarbejderes Løn i 1897 og i tidligere Tid haves intet Materiale, idet de foreliggende ældre Oplysninger i det væsentlige stamme fra større Jordbrug og derfor maa antages nærmest at være Udtryk for den Dagløn, som betaales faste Arbejdere.

3. Kvindelige Arbejdere.

Ouvrières.

Ogsaa de kvindelige Daglejere har maan delt i faste og midlertidige. Det fremgaar dog af en stor Del af de indsendte Meddelelser, at Sondringen her paa ingen Maade kan gøres saa skarp som for Mændenes Vedkommende. Forholdet vil formentlig være dette, at man ved faste kvindelige Arbejdere i det væsentlige har

Tabel 7. Dagløn for kvindelige Daglejere i Landbruget 1897.
Salaires des ouvrières agricoles 1897.

Amter og Landsdele <i>bailliages et parties du pays</i>	Faste Arbejdersker <i>ouvrières fixes</i>						Midlertidige Arbejdersker <i>ouvrières temporaires</i>					
	paa egen Kost <i>non-nourries</i>			paa Gaardens Kost <i>nourries</i>			paa egen Kost <i>non-nourries</i>			paa Gaardens Kost <i>nourries</i>		
	Foraar og Sommer <i>print. et été</i>	Høst <i>récolte</i>	Vinter <i>hiver</i>	Foraar og Sommer <i>print. et été</i>	Høst <i>récolte</i>	Vinter <i>hiver</i>	Foraar og Sommer <i>print. et été</i>	Høst <i>récolte</i>	Vinter <i>hiver</i>	Foraar og Sommer <i>print. et été</i>	Høst <i>récolte</i>	Vinter <i>hiver</i>
Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	
Københavns Amt	1,20	1,63	1,14	0,87	1,12	0,50	1,27	1,67	1,00	0,85	1,08	0,77
Frederiksborg —	1,00	—	0,85	—	—	—	1,00	1,10	—	—	—	—
Holbæk —	0,90	1,06	0,70	—	—	—	1,08	1,79	0,90	0,80	1,10	0,75
Sorø —	1,07	1,33	0,94	0,75	1,04	0,70	1,22	1,60	0,96	0,83	1,19	0,76
Præstø —	1,12	1,41	1,00	0,83	1,10	0,78	1,35	1,73	1,08	0,91	1,22	0,83
Sjælland og Møen. . . . . <i>Séeland et Moën</i>	1,06	1,36	0,93	0,82	1,09	0,66	1,18	1,58	0,99	0,85	1,15	0,78
Bornholms Amt	—	—	—	0,60	0,75	—	1,20	1,20	0,80	—	—	—
Lolland og Falster: Maribo Amt	1,05	1,63	1,00	0,50	1,25	0,50	—	—	—	0,65	1,50	0,65
Svendborg Amt	1,03	1,43	0,85	0,68	1,00	0,50	0,97	1,42	0,85	0,79	1,04	0,64
Odense —	1,36	1,71	1,10	0,92	1,23	0,68	1,60	1,77	1,14	1,12	1,38	0,82
Fyn, Langeland og Ærø <i>Fionie etc.</i>	1,20	1,57	0,98	0,80	1,12	0,59	1,29	1,60	1,00	0,96	1,21	0,73
Øerne (uden Bornholm) <i>Iles</i>	1,09	1,46	0,95	0,76	1,12	0,61	1,21	1,58	0,99	0,85	1,22	0,75
Vejle Amt	1,21	1,54	0,96	0,78	1,07	0,58	1,35	1,62	1,11	0,96	1,19	0,74
Aarhus —	—	—	—	—	1,50	—	1,38	1,75	1,25	0,97	1,28	1,00
Randers —	1,03	1,40	0,73	0,81	1,15	0,50	1,17	1,63	1,00	0,80	1,26	0,60
Det sydøstlige Jylland <i>Jutland du S. E.</i>	1,12	1,47	0,85	0,80	1,24	0,54	1,30	1,67	1,12	0,91	1,24	0,78
Aalborg Amt	1,38	1,63	0,88	0,88	1,13	0,43	1,75	2,00	1,50	1,00	1,00	0,50
Hjørring —	1,28	1,57	0,92	0,73	0,98	0,54	1,63	1,70	1,25	0,91	1,16	0,58
Thisted —	1,00	1,50	0,75	0,50	1,00	0,40	1,33	1,75	1,12	0,88	1,33	0,50
Det nordlige Jylland . . <i>Jutland du N.</i>	1,22	1,57	0,85	0,70	1,04	0,46	1,57	1,82	1,29	0,91	1,16	0,53
Viborg Amt	1,55	1,55	1,30	0,78	1,10	0,60	1,43	1,55	1,35	0,92	1,25	0,63
Ringkøbing —	1,52	1,77	1,13	0,92	1,42	0,38	1,75	2,08	1,30	1,06	1,11	0,50
Ribe —	—	—	—	0,75	1,00	0,50	1,35	1,50	—	0,93	1,12	0,65
Det sydvestlige Jylland <i>Jutland du S. O.</i>	1,54	1,66	1,22	0,82	1,17	0,49	1,51	1,71	1,33	0,97	1,16	0,59
Jylland <i>Jutland</i>	1,28	1,57	0,95	0,77	1,15	0,49	1,46	1,73	1,24	0,94	1,19	0,63
Det egentlige Danmark (uden Bornh.) <i>Danemark propre</i>	1,18	1,51	0,95	0,77	1,14	0,54	1,35	1,67	1,13	0,90	1,20	0,68

forstaaet saadanne, der ere gifte med fast ansatte Tjenestehusmænd, og der i Regelen gøre Arbejde paa Gaarden lige som Manden. Men selv for den faste Daglejerske vil der kun undtagelsesvis være regelmæssigt Arbejde hele Aaret rundt. Man har derfor heller ikke fundet det rigtigt at opstille nogen Beregning over de kvindelige Daglejeres Aarsfortjeneste, men kun meddelt Dagløns-satserne for de tre Aarstider (jfr. Tab. 7, Side 23).

Uden at gaa ind paa Enkelthederne i denne Tabel skal man kun bemærke, at de for de mandlige Arbejderes Lønningsforhold fremhævede karakteristiske Træk delvis genfindes i Daglønstallene for Kvinderne. Saaledes højere Sommerløn i Jylland end paa Øerne, og til Dels højere Vinterløn paa Øerne end i Jylland. Endvidere gennemgaaende højere Dagløn for midlertidige end for faste Arbejdersker. Derimod synes Forskellen mellem midlertidige og faste Arbejderskers Løn, i Modsætning til hvad der konstateredes for Mændenes Vedkommende, at være mindst lige saa stor om Vinteren som om Sommeren. Forskellen mellem Dagløn paa egen Kost og paa Gaardens Kost er efter de foreliggende Gennemsnitsdata noget lavere (41 à 47 Øre) end den gennemsnitlige anslaaede Kostværdi for kvindelige Tyende (54 Øre).

En fast Daglejerske, som arbejder 110 Sommerdage, 40 Høstdage og 150 Vinterdage for den for Landet som Helhed fundne Middeldagløn, vil gennemsnitlig koste Arbejdsgiveren 1 Kr. 11 Øre daglig, naar hun arbejder paa egen Kost, og 1 Kr. 24 Øre, naar hun deltager i Tyendebespisningen (à 54 Øre pr. Arbejdsdag), medens den gennemsnitlige Udgift pr. Arbejdsdag for kvindelige Tyende, som foran (Side 10) anført, beregnedes til 1 Kr. 12 Øre.

Om kvindelige Arbejderes Dagløn i ældre Tid foreligger Oplysninger fra Aaret 1872*). Gennemsnitsdaglønnen for hele Landet beregnedes da til følgende Beløb:

	Sommer	Vinter
paa egen Kost	96 Øre	71 Øre
paa Gaardens Kost	54 -	36 -

*) Jfr. det i Noten Side 12 anførte Skrift.

Lønnen for midlertidige Arbejdersker (og det langt overvejende Flertal af Landbrugets kvindelige Daglejere udgøres af midlertidige) androg ifl. Tabel 7 gennemsnitlig for hele Landet:

	Foraar og Sommer	Høst	Vinter
paa egen Kost.	135 Øre	167 Øre	113 Øre
paa Gaardens Kost.	90 -	120 -	68 -

Man vil da se, at Lønforbedringen i de forløbne 25 Aar har været forholdsvis mindst lige saa stor for Kvinderne som for Mændene.

4. Arbejdstiden.

Durée du travail.

Opgivelserne om den daglige Arbejdstid i Landbruget variere en Del, men største Delen samle sig dog om følgende Timetal (Nettoarbejdstid):

	Øerne	Jylland
Sommer	10 ¹ / ₂ à 11	11
Vinter	9	9

I Almindelighed begynder Arbejdet om Sommeren Kl. 5¹/₂ à 6 Morgen og slutter Kl. ca. 7 Aften; Arbejde efter Kl. 7 forekommer vel, men ikke almindeligt og langt sjældnere paa Øerne end i Jylland. Formiddag og Eftermiddag gøres ¹/₂ Times Ophold til Maaltiderne, og om Middagen haves 1 à 2 Timers Hvil. — For Vintertiden ere Opgivelserne mere varierende. I Almindelighed begynder Arbejdet 1 à 1¹/₂ Time senere end om Sommeren og slutter 1¹/₂ à 2 Timer før, men til Gengæld bortfalder saa enten den ene eller begge de to Mellemmaaltidspauser, og Middagshvilen indskrænkes til ¹/₂ à 1 Time. Vinterarbejdstiden varierer i øvrigt, navnlig paa Bøndergaardene, stærkt efter Dagens Længde; Regelen er, at man begynder, saa snart det er lyst, og slutter ved Mørkets Frembrud. Den Arbejdsdag, som ovenfor er betegnet som Vintertid, varer vist nok sjældent et fuldt Halvaar; den længere

Sommerarbejdstid vil i Almindelighed indtræde allerede i Begyndelsen af April og vedvare til Udgangen af Oktober. — Arbejde ud over den fastsatte Tid (Eks.: Staldtjeneste o. l.) synes i Regelen at blive betalt timevis eller vederlagt med Naturalydelser som frit Hus o. l. Ved Akkord arbejdes, efter enkelte Meddelelser, noget længere end ved daglønnen Arbejde.

Ifølge den foran anførte Undersøgelse af 1872 var Arbejdstiden da gennemsnitlig for hele Landet 11,1 Timer om Sommeren og 8,5 Timer om Vinteren. Det synes saaledes, som om Sommerarbejdstiden i de førlebne 25 Aar er bleven noget kortere, Vinterarbejdstiden noget længere; men Forandringerne ere ikke betydelige og synes i det hele at holde hinanden i Ligevægt, saa at der Aaret igennem arbejdedes det samme Antal Timer i 1897 som i 1872.

C. Daglejere ved Skovbruget.

Ouvriers journaliers forestiers.

En Opgørelse af Arbejdslønnens Størrelse i Skovbruget vanskeliggøres i høj Grad ved, at den allervæsentligste Del af Skovbrugsarbejdet udføres paa Akkord. En stor Del af de om Skovarbejderlønninger indkomne Meddelelser lægge da ogsaa Hovedvægten paa en Opstilling af de almindeligst benyttede Tariffer for de mange forskellige i Skovbruget forefaldende Arbejder. Selv om disse Akkordtariffer maaske i og for sig give det bedste Udtryk for Lønningsforholdene paa det enkelte Sted, vilde en simpel Gengivelse af Tarifferne dog ikke være fyldestgørende i nærværende Fremstilling, fordi en Sammenligning mellem Lønnen de forskellige Steder i Landet ikke lader sig foretage paa Grundlag af de ret forskelligartede affattede Tariffer. Man har derfor valgt en Fremstillingsform, som svarer til den for Landbrugsarbejderne benyttede, idet man med Udgangspunkt dels i de spredtvis forekommende Opgivelser om den almindelige Fortjeneste ved Dagløn og ved Akkordarbejde, dels i de nævnte Tariffer med tilknyttede Bemærkninger om den Arbejds mængde, der almindeligst

præsteres af en Arbejder pr. Dag, har opstillet nedenstaaende Tabel 8 over Dagløn- og Akkordfortjenesten ved Skovbrugsarbejde i Landets forskellige Egne.

De i Tabellen opførte Tal angive den omtrentlige Pengeløn for Arbejdere paa egen Kost. Arbejde paa Husbondens Kost forekommer overordentlig sjældent i Skovbruget; derimod ydes i alle Landets Egne meget almindeligt en Række af andre Naturalpræstationer, saasom frit eller billigt Hus, Jordlod og Græsning, Brændsel o. l., og til saadanne Ydelser er der intet Hensyn taget ved Beregningen af Lønningssatserne i Tabellen. I mange Tilfælde ere saadanne Naturalydelser for faste Skovarbejdere dog at betragte som Vederlag for Skovløbertjeneste o. l.

Tabel 8. Arbejdsløn for Skovbrugsarbejdere hos private Skovejere 1897.

Salaires des ouvriers forestiers chez les particuliers, propriétaires de forêts, 1897.

	Mænd <i>sexe m.</i>				Kvinder <i>sexe f.</i>			
	Dagløn <i>contracté p. jour</i>		Akkordfortjeneste pr. Dag <i>à la pièce soit p. jour</i>		Dagløn <i>contracté p. jour</i>		Akkordfortjeneste pr. Dag <i>à la pièce soit p. jour</i>	
	Sommer <i>été</i>	Vinter <i>hiver</i>	Sommer <i>été</i>	Vinter <i>hiver</i>	Sommer <i>été</i>	Vinter <i>hiver</i>	Sommer <i>été</i>	Vinter <i>hiver</i>
Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	
Nordsjælland <i>Séeland du N.</i>	1,66	1,41	2,49	2,11	1,00	0,85	1,50	1,27
Sydsjælland — <i>du S.</i>	1,45	1,23	1,78		1,14	0,90	1,00	
Bornholm	—	—	—	1,75	—	—	—	—
Lolland-Falster	2,00	1,50	—	—	1,10	—	—	—
Sydvestl. Fyn <i>Fionie du S.O.</i>	1,40	1,24	1,90		0,92		1,10	
Midtfyn <i>Fionie du centre</i>	—	—	1,80 ¹⁾	1,70 ¹⁾	—	—	—	—
Nordfyn — <i>du N. . .</i>	1,44	1,26	2,00		0,99	0,76	—	—
Langeland	1,68	1,50	2,08		1,20		—	—
Vejle Amt <i>baill. de V.</i>	1,75	1,25	1,70	1,50	1,21	0,96	—	—
Aarhus Amt — <i>de A.</i>	1,80	1,48	2,50	2,25	1,20	—	—	—
Randers Amt — <i>de R.</i>	1,91	1,41	2,60	2,27	—	—	—	—
Hjørring Amt — <i>de H.</i>	—	—	2,10	1,50	—	—	—	—
Viborg Amt — <i>de V.</i>	1,73	1,29	1,85	1,47	1,08	—	—	—
Ringkøbing Amt — <i>de R.</i>	—	—	2,00	—	—	—	—	—

¹⁾ Tallene angive den gennemsnitlige Fortjeneste ved Dagløn og Akkordarbejde.

Som det vil ses, er der kun opstillet Lønningssatser for de to Aarstider Sommer og Vinter, medens der for Landbrugets Arbejdere gaves særlig Oplysning om Fortjenesten i Høsten. Det er imidlertid en almindelig Regel, at Skovbrugsarbejdet hviler i Høsttiden, og Skovarbejderne have da i Almindelighed Beskæftigelse ved Høstarbejde og blive delagtige i den relativt høje Betaling, som overalt ydes for dette. Til dette Moment maa der tages Hensyn, hvis man vil gøre Beregninger over Skovarbejdernes Fortjeneste Aaret rundt, Beregninger som i øvrigt bør foretages med stor Varsomhed, dels fordi man mangler Angivelse af, hvilken Vægt der paa de forskellige Steder bør tillægges hver af de to Lønningsformer, Dagløn og Akkord, dels fordi der ogsaa for Skovarbejderne — om end i mindre Grad end for Landbrugets «midlertidige» Arbejdere — forekommer arbejdsløse Perioder, hvis Udstrækning man ikke er i Stand til nærmere at angive.

Tabel 9. Den gennemsnitlig daglige Fortjeneste ved
Dagløn og Akkord for mandlige Arbejdere
i Statsskovene 1897.

*Moyenne p. jour des salaires — p. jour et à la pièce — aux ouvriers
du sexe m. dans les forêts de l'État 1897.*

	Faste Arbejdere o. fixes		Midlertidige Arbejdere o. temporaires	
	Februar 1897 février	April 1897 avril	Februar 1897 février	April 1897 avril
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
Københavns og Frederiksborg Amter	2,08	2,34	2,00	2,18
Holbæk Amt	1,48	1,54	1,51	1,69
Sorø —	1,39	1,82	1,80	1,74
Bornholms —	1,59	1,84	—	—
Maribo —	1,87	1,93	1,62	1,47
Vejle —	1,96	1,63	1,78	1,62
Aarhus —	1,73	1,89	1,62	1,79
Aalborg —	1,47	1,97	1,47	1,79
Viborg —	1,63	1,85	1,62	1,92
Ringkøbing —	1,23	2,13	1,42	1,94
Gennemsnit for samtlige Arbejdere <i>moyenne</i>	1,86	2,10	1,73	1,91

Som Supplement til foranstaaende Oplysninger om Arbejdslønnen paa private Skovdistrikter er i hosstaaende Tabel 9 anført en Række Gennemsnitsangivelser angaaende den daglige Arbejdsfortjeneste ved Dagløn og Akkord for Arbejderne i Statsskovene (og Sorø Akademis Skove) Februar og April 1897¹⁾.

Det skal tilføjes, at det samlede Antal faste Arbejdere i Statsskovene var ca. 390, hvoraf de tre Fjerdedele, foruden Pengelønnen, havde Fribolig og Jordlod, de fem Sjettedele Fribolig. Antallet af midlertidige Arbejdere var i Februar ca. 540, i April ca. 780.

¹⁾ Om Materialet hertil, se Lønningsforhold vedrørende Statens dag- og akkordlønnede Arbejdere. Statistiske Meddelelser 4. Række, 1. Bind, 4. Hæfte.

Anmærkning. I den foreliggende Undersøgelse har man ved Sammenligningen af Arbejdsvederlaget 1897 med 1892 og 1872 bortset fra Pengenes forskellige Købeævne og samtidig Naturalydelseernes forskellige Pris paa de tre Tidspunkter. Gaar man ud fra, hvad Prof. Falbe Hansen i sit foran Side 12 nævnte Skrift henregner til en Landarbejderfamilies «vigtigste Fødemidler» (l. c. S. 116), faar man, med Kapitelstaksterne som Grundlag, at der hertil vilde medgaa for 1872: 232 Kr. 45 Ø., for 1892: 225 Kr. 56 Ø., for 1897: 211 Kr. 64 Ø. Det kan derfor i al Almindelighed siges, at da Livsfornødenhedernes Pris har været i Nedgang fra Tidspunkt til Tidspunkt, betyde ensartede Naturalydelser et ringere Pengevederlag nu end tidligere, medens et lige stort Pengebeløb realiter betyder mere end før (i øvrigt ogsaa over for andre Artikler end Livsfornødenheder i stræng Forstand). Til den foran angivne Stigning af Tyendets og Arbejdernes Pengeløn kommer saaledes yderligere Pengenes forøgede Værdi; omvendt faa Tyendet og Arbejderne paa Gaardens Kost gennem ensartede Naturalier et Vederlag, der, maalt i Penge (og set fra Husbondens Standpunkt), er ringere end forhen. Imidlertid er Spørgsmaalet, praktisk set, ikke lidet kompliceret, og man har derfor kun her villet henpege derpaa, medens dets videre Behandling ligger uden for nærværende Undersøgelser Ramme.

Tyende- og Daglejerlønnen i Landbruget
i Aaret 1897,

paa Grundlag af Opgivelser fra Landboforeningerne.

---

*Salaires des ouvriers — domestiques ou journaliers —
de l'agriculture 1897, constatés à l'aide de renseignements
des sociétés agricoles.*

	Københavns Amt <i>bailliage de K.</i>			Frederiks- borg Amt <i>baill. de F.</i>	Holbæk Amt <i>baill. de H.</i>		Sorø Amt <i>baill. de S.</i>
	Københavns Amts Landboforening	Ramsø-Tune Herredens Landbo- forening	Gj. Rostkilde Amts Landboforening	Frederiks- borg Amts Landboforening	Holbæk Amts økonom. Selskab	Holbæk Amts Landboforening	Sorø Amts land- økonom. Selskab
A. Tyende: domestiques:							
Halvaarlig Løn for: <i>salaire semestriel:</i>							
Karle <i>sexe m.</i> { Sommer <i>été</i> . . . . . Kr.	170	160	144	200	139	170	136
{ Vinter <i>hiver</i> . . . . . —	65	65	70	100	71	80	79
Piger <i>sexe f.</i> { Sommer <i>été</i> . . . . . —	95	70	74	120	82	90	79
{ Vinter <i>hiver</i> . . . . . —	80	70	64	70	71	50	64
Kostens anslaaede Værdi pr. Dag: <i>nourriture p. jour:</i>							
Karle <i>sexe m.</i> . . . . . Øre	67	45—50	57	50	62	60	59
Piger <i>sexe f.</i> . . . . . —	62	40	46	50	64	50	53
B. Daglejere: journaliers:							
Dagløn f. Mænd: <i>s. m., salaire p. jour:</i>							
paa { faste Arb. { Foraar og Sommer —	200	—	153	150	134	140	155
egen { <i>ouvriers</i> { Høst . . . . . —	246	—	225	200	176	200	208
{ <i>fixes</i> { Vinter . . . . . —	166	—	123	130	116	115	128
Kost { midler- { Foraar og Sommer —	250	—	188	200	183	175	195
non- { tidlige A. { Høst . . . . . —	280	—	263	200	206	300	246
nourris { <i>o. tempo- { Vinter . . . . . —</i>	177	—	148	—	134	125	150
paa { faste Arb. { Foraar og Sommer —	128	125	101	100	—	100	108
Gaar- { <i>ouvriers</i> { Høst . . . . . —	196	225	171	150	—	150	161
dens { <i>fixes</i> { Vinter . . . . . —	100	83	72	100	—	75	86
Kost { midler- { Foraar og Sommer —	165	—	118	100	—	125	132
non- { tidlige A. { Høst . . . . . —	200	—	208	150	164	250	198
nourris { <i>o. tempo- { Vinter . . . . . —</i>	110	—	94	100	—	90	97
Dagløn f. Kvinder: <i>s. f., salaire p. jour:</i>							
paa { faste Arb. { Foraar og Sommer —	140	100	—	100	90	—	107
egen { <i>ouvrières</i> { Høst . . . . . —	175	150	—	—	106	—	133
{ <i>fixes</i> { Vinter . . . . . —	128	100	—	85	70	—	94
Kost { midler- { Foraar og Sommer —	140	—	113	100	95	120	119
non- { tidlige A. { Høst . . . . . —	175	—	159	110	107	250	145
nourries { <i>o. tempo- { Vinter . . . . . —</i>	125	—	75	—	80	100	96
paa { faste Arb. { Foraar og Sommer —	87	—	—	—	—	—	75
Gaar- { <i>ouvrières</i> { Høst . . . . . —	112	—	—	—	—	—	108
dens { <i>fixes</i> { Vinter . . . . . —	50	—	—	—	—	—	65
Kost { midler- { Foraar og Sommer —	95	—	75	—	—	80	91
non- { tidlige A. { Høst . . . . . —	115	100	109	—	100	120	112
nourries { <i>o. tempo- { Vinter . . . . . —</i>	75	100	56	—	—	75	76
Aarsindtægt for faste Arbejdere: <i>recette annuelle des ouvriers fixes:</i>							
Mænd <i>s. m.</i> { paa egen Kost <i>n. n.</i> Kr.	570	550	509	—	440	375	447
{ paa Gaardens Kost <i>n.</i> —	360	320	329	—	—	300	298
Kvinder <i>s. f.</i> { paa egen Kost <i>n. n.</i> —	—	—	—	—	—	—	290
{ paa Gaardens Kost <i>n.</i> —	—	—	—	—	—	—	194

Foraar og Sommer *printemps et été*, Høst *récolte*, Vinter *hiver*.

Bemærkninger.

Kolonne 1 (Københavns Amts Landboforening).

Gennemsnit af 10 Opgivelser. — Enkelte Klasser af faste Tjenestefolk faa ofte betydelig højere Løn end det opgivne Gennemsnit (Malkepiger indtil 130 Kr. for Sommeren, Forkarle indtil 400 og Malkerøgttere 3—500 Kr. aarlig foruden Kost). — Akkordarbejde er almindeligt, særlig paa Amager. — Daglejere paa egen Kost faa ofte frit Øl. — To Meddelere nævne følgende Naturalydelse som almindelige: Mælk, Brændsel og Græsning. Undertiden ydes frit Hus eller Huslejegodtgørelse (ca. 40 Kr.). — Tre Meddelere angive Arbejdstiden til 10½ à 11 Timer daglig.

Kolonne 2 (Ramse-Tune Herreders Landboforening).

Oplysningerne gælde nærmest Egnen langs Køge Bugt fra Ishøj til Køge. — Der findes kun meget faa Landarbejdere paa egen Kost. — Midlertidige Arbejdere lønnes i Regelen efter Akkord.

Kolonne 3 (Gl. Roskilde Amts Landboforening).

Gennemsnit af 4 Opgivelser. — Gifte Arbejdere, som passe Kreaturer, have aarlig 50—100 Kr. højere Løn end angivet. — For Malkning betales indtil 20 Kr. maanedlig (egen Kost). — Paa Proprietærgaardene faa faste Arbejdere paa egen Kost undertiden frit Øl, en Pattedgris og en Td. Rug aarlig. Undertiden gives ogsaa fri Tørveskær. — Arbejdstiden er om Sommeren i Regelen fra Kl. 6 Morgen til 7 Aften, afbrudt med 2 Timers Spisetid til 3 Maaltider. Om Vinteren arbejdes, saa længe det er lyst.

Kolonne 4 (Frederiksborg Amts Landboforening).

Ofte faa Arbejderne Rug, Byg og Mælk til modereret Pris, endvidere fri Kørsel, undertiden fri Læge. Enkelte Steder gives frit Øl til Arbejdere paa egen Kost, særlig i Høsten. — Arbejdstiden er i Regelen fra Kl. 5½ à 6 Morgen til 7 à 7½ Aften (hos Bønderne til Solnedgang) med 2½ Times Spisetid til 3 Maaltider. For Overarbejde betales Timeløn i Forhold til Daglønnen paa egen Kost, hvorhos der gives Smørrebrød og Kaffe.

Kolonne 5 (Holbæk Amts økonomiske Selskab).

Gennemsnit af 7 Opgivelser. — Akkordarbejde anvendes hyppig saavel i Høsten som ved Gødningskørsel o. l. — Emolumenter af næsten enhver Art ydes i større eller mindre Omfang, hvorved den fra Egn til Egn og fra Gaard til Gaard stærkt varierende Penge-løn delvis udlignes. Faste Arbejdere paa egen Kost have i Regelen Bolig i Nærheden af Arbejdsstedet, enten frit eller mod en ringe Lejeafgift. — Den almindelige Arbejdstid er fra Kl. 5½ Morgen til 7 Aften med 2½ Times Hviletid til 3 Maaltider.

Kolonne 6 (Holbæk Amts Landboforening).

Ved Akkordarbejde kan Førtjenesten for en Landarbejder, der har fast Plads Aaret rundt, naa op til ca. 425 Kr. paa egen Kost og ca. 350 Kr. paa Gaardens Kost. — Kvinder anvendes navnlig til Rensning af Roemarker (20—25 Kr. pr. Td. Land) og til Malkning (ca. 50 Øre pr. Dag).

Kolonne 7 (Sorø Amts landøkonomiske Selskab).

Gennemsnit af 50 Opgivelser. — Faste Tjenestefolk faa, ifølge flere Opgivelser, samme Løn Vinter og Sommer. Undertiden er Forholdet det, at naar Tyendet fæstes fra Maj til Maj, betinges Sommer- og Vinterløn ens; naar Tyendet fæstes fra Novbr. til Novbr., deles Aarslønnen derimod saaledes, at der betales ca. ⅓ for Vinteren, ⅔ for Sommeren. Fra en større Gaard meddeles det, at Karlene have en Ekstrafortjeneste af ca. 12 Kr. hver i Høsttiden, naar Daglejerne arbejde paa Akkord. — En Meddeler (i Stillinge Sogn) oplyser, at Tjenestepiger undertiden have Ekstrafortjeneste (indtil ca. 20 Kr.) ud over den egentlige Løn ved Akkordarbejde i Roemarker o. l., ligesom dygtige Malkepiger ofte faa

		Sorø Amt (fortsat) bailliage de S. (suite)		Præstø Amt bailliage de P.						
		Mindre Land- brugers Landbofor- ening for Sorø og tilgr. Amter	Ringsted-Egnens Landboforening	Landbf. for mindre Landbrugere i Præstø Amt	Thureby Køge og Omegns Landbof.	Lbf. f. Stevnus, Fakse m. fl. Herreder	Lbf. f. Næstved og Omegn	Mæens Landboforening	Bogo Landboforening	
A. Tyende: domestiques:										
Halvårlig Løn for: <i>salair semestriel:</i>										
Karle <i>sexe m.</i>	{ Sommer <i>été</i>	150	140	120	170	140	160	125	150	
	{ Vinter <i>hiver</i>	100	70	100	60	80	60	91	50	
Piger <i>sexe f.</i>	{ Sommer <i>été</i>	75	80	70	80	80	80	85	70	
	{ Vinter <i>hiver</i>	75	45	50	50	50	70	66	50	
Kostens anslaaede Værdi pr. Dag: <i>nourriture p. jour:</i>										
Karle <i>sexe m.</i>	Øre	60-70	50	66	60	60	50	63	50	
Piger <i>sexe f.</i>	—	—	50	50	50	50	45	52	40	
B. Daglejere: journaliers:										
Dagløn f. Mænd: <i>s. m., salair p. jour:</i>										
paa egen Kost	{ faste Arb. <i>ouvriers fixes</i>	{ Foraar og Sommer —	200	—	150	150	150	150	153	—
		{ Høst.	200	—	250	200	200	200	215	—
		{ Vinter	150	—	150	140	140	135	143	—
non-nourris	{ midler-tidige A. <i>o. temporaires</i>	{ Foraar og Sommer —	250	—	250	200	—	200	196	—
		{ Høst.	250	—	300	250	250	250	275	—
		{ Vinter	200	—	180	125	—	150	155	—
paa Gaardens Kost	{ faste Arb. <i>ouvriers fixes</i>	{ Foraar og Sommer —	—	125	100	100	100	125	108	—
		{ Høst.	—	125	200	200	150	150	167	—
		{ Vinter	—	75	83	100	90	100	99	—
non-nourris	{ midler-tidige A. <i>o. temporaires</i>	{ Foraar og Sommer —	125	150	133	125	—	150	143	125
		{ Høst.	200	200	263	200	200	200	200	200
		{ Vinter	100	100	92	100	—	100	112	100
Dagløn f. Kvinder: <i>s. f., salair p. jour:</i>										
paa egen Kost	{ faste Arb. <i>ouvrières fixes</i>	{ Foraar og Sommer —	—	—	100	125	—	100	121	—
		{ Høst.	—	—	125	150	—	150	138	—
		{ Vinter	—	—	83	125	—	100	93	—
non-nourries	{ midler-tidige A. <i>o. temporaires</i>	{ Foraar og Sommer —	—	125	150	150	120	125	132	—
		{ Høst.	—	175	200	200	140	175	151	—
		{ Vinter	—	—	100	125	—	100	105	—
paa Gaardens Kost	{ faste Arb. <i>ouvrières fixes</i>	{ Foraar og Sommer —	75	—	75	100	—	75	83	—
		{ Høst.	100	—	100	150	—	100	90	—
		{ Vinter	75	—	66	100	—	75	70	—
non-nourries	{ midler-tidige A. <i>o. temporaires</i>	{ Foraar og Sommer —	—	75	100	100	80	100	90	75
		{ Høst.	—	125	150	150	100	125	107	100
		{ Vinter	—	—	100	100	—	75	72	66
Aarsindtægt for faste Arbejdere: <i>recette annuelle des ouvriers fixes:</i>										
Mænd <i>s. m.</i>	{ paa egen Kost <i>n.-n.</i>	560	—	—	—	450	448	457	—	
	{ paa Gaardens Kost <i>n.</i>	350	—	—	—	300	350	317	—	
Kvinder <i>s. f.</i>	{ paa egen Kost <i>n.-n.</i>	—	—	—	—	—	289	324	—	
	{ paa Gaardens Kost <i>n.</i>	—	—	—	—	—	212	250	—	

Foraar og Sommer *printemps et été*, Høst *récolte*, Vinter *hiver*.

et mindre Beløb, naar Mælkemængden overstiger et vist Antal Pund; dette Tillæg til Lønnen kan naa 15—20 Kr. aarlig. — Koner tjene ved Malkning 30—40 Øre pr. Dag, ved Lugning af Rodfrugter ca. 20 Kr. pr. Td. Land. — Daglejere paa egen Kost faa i Regelen frit Øl. Faste Arbejdere have ofte frit Hus med Have, ligesom der gennemgaaende ydes fri Kørsel af Brændsel m. v. Naar der betales Leje af Bolig, er det i Regelen 20—30 Kr. Fra en enkelt Gaard meddeles, at Daglejerne faa frit Hus efter 5 Aars Tjeneste. — Arbejdstiden er om Sommeren fra Kl. 5½ à 6 Morgen til 7 Aften, om Vinteren fra 7 à 7½ Morgen til 4½ à 5 Aften (undertiden foruden Staldtjeneste) med 2 à 3 Timers Hvil til 3 Maaltider.

Kolonne 8 (Mindre Landbrugeres Landboforening for Sorø og tilgrænsende Amter).

Tyende fæstes i Regelen for et Aar ad Gangen. Pigerne faa samme Løn Sommer og Vinter. — Faste Daglejere hos Gaardmænd faa i Almindelighed fri Kørsel af Brændsel samt gratis skummet Mælk.

Kolonne 10 (Landboforeningen for mindre Landbrugere i Præstø Amt).

Huslejen for Daglejere er i Almindelighed ca. 40 Kr. — Arbejdstiden paa mindre Gaarde er om Sommeren fra Kl. 6 Morgen til 7 Aften (3 Timers Hvil), om Vintéren fra Kl. 8 Morgen til 4 Eftm.

Kolonne 11 (Thureby, Køge og Omegns Landboforening).

De store Gaardes faste Daglejere arbejde i Regelen paa egen Kost; de have hyppig fri Bolig, Øl og Brændselskørsel samt Græsning til Geder m. v. De nævnte Emolumenter med Undtagelse af Bolig ydes ogsaa ofte til faste Daglejere paa Gaardens Kost.

Kolonne 12 (Landboforeningen for Stevn, Fakse m. fl. Herreder).

Tyende fæstes i Almindelighed for et Aar ad Gangen. — Naar Arbejdere paa egen Kost faa frit Øl, afkortes 10 Øre i Daglønnen. — Koner, som deltagte i Malkningen paa større Gaarde, kunne herved tjene ca. 240 Kr. aarlig. — Kreaturpassere kunne tjene ca. 500 Kr. aarlig samt frit Hus med Have eller 300 Kr. samt Kost og Logis.

Kolonne 13 (Landboforeningen for Næstved og Omegn).

Malkning udføres paa Bøndergaardene delvis ved mandligt Tyende. Landboforeningen præmierer unge Mænd for god Malkning. — Daglejere paa egen Kost faa i Regelen frit Øl og i Høsten tillige Brændevin. I Almindelighed gives der ikke frit Hus til Daglejerne; den almindelige Leje er 30 Kr. aarlig. — Arbejdstiden er om Sommeren fra Kl. 6 Morgen til 7 Aften med 2½ Times Hvil til tre Maaltider, om Vinteren et Par Timer kortere.

Kolonne 14 (Møens Landboforening).

Gennemsnit af 8 Opgivelser. — Daglejere paa egen Kost faa ofte frit Øl, i Høsten tillige Brændevin. Ogsaa andre Naturalydelser (som Kørsel, Pløjning o. l.) forekomme, enten gratis eller mod nedsat Betaling. Ved Roearbejde i Forsommeren er Daglejernes Fortjeneste betydelig højere end angivet. Ved Akkordarbejde, som nogle Steder anvendes i vid Udstrækning, er Fortjenesten højere end ved Dagløn. — Den almindelige Arbejdstid er om Sommeren fra Kl. 6 Morgen til 7 Aften (2½ Times Hvil), om Vinteren fra Kl. 7 Morgen til 5 Aften.

Kolonne 15 (Bogø Landboforening).

Af Naturalydelser til Daglejere forekommer kun fri Brændselskørsel. — Arbejdstiden er i Regelen 9 Timer daglig.

	Bornholms Amt <i>baill. de B.</i>	Maribo Amt <i>bailliage de M.</i>		Svendborg Amt <i>bailliage de S.</i>						
	Bornholms land- økonom. Forening	Maribo Amts økonom. Selskab	Nordfalsters Landboforening	Fyns Stifts patriotiske Selskab (Jfr. Kol. 23)	Svendborg Amts landøkonomiske Selskab	Langelands land- økonom. Forening	Ærgs Landbo- forening			
A. Tyende: domestiques:										
Halvaarlig Løn for: <i>salaire semestriel:</i>										
Karle <i>sexe m.</i> { Sommer <i>été</i> . . . . . Kr.	165	140	125	140	145	130	108			
{ Vinter <i>hiver</i> . . . . . —	70	70	75	70	90	80	108			
Piger <i>sexe f.</i> { Sommer <i>été</i> . . . . . —	80	85	100	90	88	100	55			
{ Vinter <i>hiver</i> . . . . . —	80	65	50	77	80	70	55			
Kostens anslaaede Værdi pr. Dag: <i>nourriture p. jour:</i>										
Karle <i>sexe m.</i> . . . . . Øre	66	55	60	53	60	65	50			
Piger <i>sexe f.</i> . . . . . —	50	55	55	53	60	60	50			
B. Daglejere: journaliers:										
Dagløn f. Mænd: <i>s. m., salaire p. jour:</i>										
paa egen Kost	faste Arb. <i>ouvriers fixes</i> midler-tidige A. o. <i>temporaires</i>	Foraar og Sommer — Høst . . . . . — Vinter . . . . . —	—	150	150	136	145	140	—	
			—	300	275	200	200	200	—	
			—	150	135	110	118	120	—	
non-nourris	midler-tidige A. o. <i>temporaires</i>	Foraar og Sommer — Høst . . . . . — Vinter . . . . . —	—	250	175	—	—	200	—	
			—	350	300	200	270	275	—	
			—	150	135	75	—	150	—	
paa Gaardens Kost	faste Arb. <i>ouvriers fixes</i> midler-tidige A. o. <i>temporaires</i>	Foraar og Sommer — Høst . . . . . — Vinter . . . . . —	125	100	100	100	100	85	100	
			125	200	200	125	140	150	200	
			60	100	90	80	80	65	58	
non-nourris	midler-tidige A. o. <i>temporaires</i>	Foraar og Sommer — Høst . . . . . — Vinter . . . . . —	125	200	125	100	—	120	100	
			150	300	—	138	180	200	200	
			60	100	100	65	—	100	58	
Dagløn f. Kvinder: <i>s. f., salaire p. jour:</i>										
paa egen Kost	faste Arb. <i>ouvrières fixes</i> midler-tidige A. o. <i>temporaires</i>	Foraar og Sommer — Høst . . . . . — Vinter . . . . . —	—	100	110	106	—	100	—	
			—	150	175	136	—	150	—	
			—	100	100	85	—	85	—	
non-nourries	midler-tidige A. o. <i>temporaires</i>	Foraar og Sommer — Høst . . . . . — Vinter . . . . . —	120	—	—	90	100	100	—	
			120	—	—	132	143	150	—	
			80	—	—	—	85	85	—	
paa Gaardens Kost	faste Arb. <i>ouvrières fixes</i> midler-tidige A. o. <i>temporaires</i>	Foraar og Sommer — Høst . . . . . — Vinter . . . . . —	60	50	50	60	—	—	75	
			75	100	150	100	—	—	—	100
			—	50	50	—	—	—	—	50
non-nourries	midler-tidige A. o. <i>temporaires</i>	Foraar og Sommer — Høst . . . . . — Vinter . . . . . —	—	—	65	80	83	—	75	
			—	—	150	100	113	—	100	
			—	—	65	80	63	—	50	
Aarsindtægt for faste Arbejdere: <i>recette annuelle des ouvriers fixes:</i>										
Mænd <i>s. m.</i> { paa egen Kost <i>n.-n.</i> Kr.	—	520	—	—	427	—	—			
{ paa Gaardens Kost <i>n.</i> —	300	320	—	—	294	—	—			
Kvinder <i>s. f.</i> { paa egen Kost <i>n.-n.</i> —	—	—	—	—	—	—	—			
{ paa Gaardens Kost <i>n.</i> —	250	—	—	—	—	—	—			

Foraar og Sommer *printemps et été*, Høst *récolte*, Vinter *hiver*.

Kolonne 16 (Bornholms landøkonomiske Forening).

Giftte Tyende (Røgttere o. l.) faa flere Steder fri Bolig o. a. Emolument. — Ved Akkordarbejde kunne Mænd paa egen Kost tjene 2,50—3,50 Kr. daglig, Kvinder paa egen Kost 1,50—2,50 Kr. daglig (ved Kartoffeloptagning tjene Kvinder ca. 1/2 Td. Kartoffler om Dagen). Kvinder, som malke, tjene herved 45 Øre daglig plus Kosten for tre Malkninger om Dagen. — Af Emolumenter for Daglejere nævnes som undertiden forekommende: fri Bolig, Brændsel, Græs til et Faar, lidt Kartoffeljord.

Kolonne 17 (Maribo Amts økonomiske Selskab).

Lønnen for Staldkarle, Røgttere samt Malkepiger er betydelig højere end angivet (for Staldkarle og Røgttere indtil 300 Kr., for Malkepiger indtil 200 Kr. om Aaret). — Faste Daglejere have desuden frit Hus (Værdi 40 à 50 Kr. aarlig). Ved Akkordarbejde, hvortil der er nogen Lejlighed, tjenes mere end angivet. — Arbejdstiden er om Sommeren fra Kl. 5 1/2 à 6 Morgen til 7 Aften (2 1/2 Times Hvil til 3 Maaltider), om Vinteren fra Kl. 6 à 6 1/2 til Mørkets Frembrud eller senest Kl. 5 1/2 à 6 (1 1/2 Times Hvil til to Maaltider).

Kolonne 18 (Nordfalsters Landboforening).

Den almindelige Husleje, som svares af Daglejere, er 25 à 30 Kr. aarlig. Daglejerne faa i Almindelighed ugentlig 1—3 Potter sød eller 3—5 Potter skummet Mælk. — Arbejdstiden er om Sommeren fra Kl. 6 Morgen til 7 Aften, om Vinteren fra Kl. 7 à 8 Morgen til Mørkets Frembrud; de Folk, som have med Kreaturerne at gøre, begynde dog Arbejdet Kl. 4 à 5 Morgen om Sommeren, 1 Time senere om Vinteren.

Kolonne 19 (Fyns Stifts patriotiske Selskab; jfr. Kolonne 23).

Gennemsnit af 3 Opgivelser. En Meddeler i Svendborgegnen oplyser, at paa Bøndergaarde er Karlelønnen ca. 125 Kr. saavel for Sommer- som for Vinterhalvaaret. — Faste Daglejere have ofte Hus med Have, Brændsel og Mælk til lav Pris samt gratis Kørsler. — En Meddeler i Svendborgegnen oplyser, at det bliver mere og mere almindeligt, at ugifte Karle arbejde som Daglejere i Stedet for at tage fast Tjeneste som Tyende; de faa da Kost og Logis paa Gaarden. — Malkekoner tjene (paa egen Kost) 200 Kr. om Aaret for at malke og holde Spandene rene. — Arbejdstiden er om Sommeren fra Kl. ca. 5 1/2 til 7, om Foraaret og Efteraaret fra Kl. 6 til 7, om Vinteren fra Kl. 6 1/2 til 5.

Kolonne 20 (Svendborg Amts landøkonomiske Selskab).

Daglejerne faa i Regelen gratis Øl samt Kørsel af Brændsel o. l. — Det ret hyppige Akkordarbejde forøger Aarsfortjenesten en Del. — Arbejdstiden er om Sommeren fra Kl. 6 Morgen til 7 Aften (2 1/2 Times Hvil), om Vinteren fra Kl. 6 1/2 til 5 (1 1/2 Times Hvil).

Kolonne 21 (Langelands landøkonomiske Forening).

Oplysningerne angives at være typiske for de fleste Herregaarde paa Langeland. — De Daglejere, der selv have Jord, faa denne pløjet for 8 Kr. pr. Td. Ld. samt gratis Kørsler og Græs til 1 Læs Hø. I øvrigt faa de faste, gifte Daglejere Hus og Have for en Leje af 20 Kr. aarlig, Græs til Faar eller Geder, 1 Kande skummet Mælk ugentlig m. m. Alle Daglejere faa gratis Øl i Arbejdstiden. — Malkekoner faa om Sommeren 18 Kr., om Vinteren 15 Kr. maanedlig. — Arbejdstiden er om Sommeren fra Kl. 5 1/2 til 7 (2 1/2 Times Hvil), om Foraaret og Efteraaret fra 6 til 7 (2 1/2 Times Hvil) og om Vinteren fra 7 til 5 (1 1/2 Times Hvil).

Kolonne 22 (Ærø Landboforening).

Som oftest faa de faste Tjenestefolk Helaarsløn. — Arbejdstiden er om Sommeren fra Kl. 6 til 7 (3 Timers Hvil), om Vinteren fra Kl. 8 til 5.

		Odense Amt bailliage de O.						Vejle Amt bailliage de V.		
		Fyens Stifts patri- otiske Selskab (jfr. Kol. 19)	Den fynske Bonde- stands Lbf.	Hindsholms Landboforening	Baaq og tilgræn- sende Herreders Landboforening	Aarup og Omegns Landboforening	Vends Herreds og Wedellsborg Birks Landboforening	Vejle Amts Landboforening	Vejle Vesteregns Landboforening	
A. Tyende: domestiques:										
Halvaarlig Løn for: <i>salaire semestriel</i> :										
Karle <i>sexe m.</i>	Sommer <i>été</i>	Kr. 135	24 160	25 126	26 130	27 150	28 125	29 150	30 135	
	Vinter <i>hiver</i>	— 78	120	100	90	100	125	80	65	
Piger <i>sexe f.</i>	Sommer <i>été</i>	— 89	120	71	100	100	80	120	85	
	Vinter <i>hiver</i>	— 72	80	70	80	80	80	50	45	
Kostens anslaaede Værdi pr. Dag: <i>nourriture p. jour</i>										
Karle <i>sexe m.</i>	Øre 56	50	61	65	66	50	75	75	75	
Piger <i>sexe f.</i>	— 54	50	59	50	66	50	75	65	65	
B. Daglejere: journaliers:										
Dagløn f. Mænd: <i>s. m., salaire p. jour</i> :										
paa egen Kost	faste Arb. <i>ouvriers fixes</i>	Foraar og Sommer	— 145	240	162	165	225	—	250	200
		Høst	— 187	275	231	200	300	—	300	200
		Vinter	— 132	225	141	135	116	—	175	150
non-nourris	midler- tidige A. o. tempo- raires	Foraar og Sommer	— 190	250	172	200	250	—	300	200
		Høst	— 236	300	258	250	350	—	300	200
		Vinter	— 141	235	148	165	150	—	175	150
paa Gaardens Kost	faste Arb. <i>ouvriers fixes</i>	Foraar og Sommer	— 94	125	101	100	100	—	175	125
		Høst	— 137	150	163	125	125	—	200	125
		Vinter	— 80	85	86	90	66	—	100	75
non-nourris	midler- tidige A. o. tempo- raires	Foraar og Sommer	— 127	150	123	100	125	125	200	125
		Høst	— 165	175	192	125	150	150	200	125
		Vinter	— 92	100	95	90	83	100	100	75
Dagløn f. Kvinder: <i>s. f., salaire p. jour</i> :										
paa egen Kost	faste Arb. <i>ouvrières fixes</i>	Foraar og Sommer	— 106	150	150	150	125	—	175	130
		Høst	— 129	175	175	175	200	—	250	130
		Vinter	— 94	125	123	125	83	—	150	100
non-nourris	midler- tidige A. o. tempo- raires	Foraar og Sommer	— —	175	138	—	125	200	200	130
		Høst	— 132	200	175	—	200	—	250	130
		Vinter	— —	150	110	—	83	—	175	100
paa Gaardens Kost	faste Arb. <i>ouvrières fixes</i>	Foraar og Sommer	— 79	100	83	100	100	—	100	75
		Høst	— 107	135	115	125	135	—	150	75
		Vinter	— 61	75	77	75	50	—	100	50
non-nourris	midler- tidige A. o. tempo- raires	Foraar og Sommer	— 85	150	88	—	125	—	125	75
		Høst	— 125	150	115	—	150	150	175	75
		Vinter	— 85	85	82	—	75	—	100	50
Aarsindtægt for faste Arbejdere: <i>recette annuelle des ouvriers fixes</i> :										
Mænd <i>s. m.</i>	paa egen Kost <i>n.-n.</i>	Kr. 436	—	554	—	684	—	650	525	
	paa Gaardens Kost <i>n.</i>	— 270	—	342	—	—	—	420	300	
Kvinder <i>s. f.</i>	paa egen Kost <i>n.-n.</i>	— —	—	477	—	422	—	510	—	
	paa Gaardens Kost <i>n.</i>	— —	—	253	—	—	—	315	—	

Foraar og Sommer *printemps et été*, Høst *récolte*, Vinter *hiver*.

Kolonne 23 (Fyns Stifts patriotiske Selskab; jfr. Kolonne 19).

Gennemsnit af 6 Opgivelser. — Lønnen for Forkarle er ca. 300 Kr., for Røgttere ca. 365 Kr. aarlig. — Faste Daglejere have ofte frit Hus med Have eller bo til Leje i Gaardens Arbejderboliger for 24 à 40 Kr. Af Emolumenter nævnes i øvrigt som ret almindelige: Kørsler, Øl, Mælk, Godtkøbskorn (à 1 Kr. pr. Skp.), fri Læge og Medicin. En enkelt Meddeler giver sine faste Daglejere «Levned» 2 à 3 Gange ugentlig. En Meddeler, som for faste Daglejere paa Gaardens Kost har anført følgende Dagløn: Foraar og Sommer 100 Øre, Høst 150 og Vinter 80 Øre, oplyser, at Akkordarbejde anvendes ved forskellige Arbejder og giver Arbejderne en Merfortjeneste af 50—100 Øre ud over den anførte Dagløn. — Hvor Koner anvendes til Malkning, betales herfor ca. 65 Øre pr. Dag eller 25 Øre pr. Gang (paa egen Kost). — Arbejdstiden er almindeligst om Sommeren fra Kl. 5 $\frac{1}{2}$ til 7 (2 $\frac{1}{2}$ Times Hvil), om Vinteren fra Kl. 6 til 5 (1 $\frac{1}{2}$ Times Hvil).

Kolonne 24 (Den fynske Bondestands Landboforening).

Malkepiger faa meget højere Løn end angivet. — Hvor Daglejere have frit Hus, lønnes de i Almindelighed med fast Løn, ca. 600 Kr. aarlig plus Kosten for Mand og Hustru. Af gratis Naturalydelse nævnes: Kørsler, Græsning, Halm, Øl og Brændevin (indtil 6 Snapse daglig) i Høsten. — Arbejdstiden er om Sommeren fra Kl. 6 til 7 (2 $\frac{1}{2}$ Times Hvil), om Vinteren fra Kl. 7 til Mørkets Frembrud (2 Timers Hvil).

Kolonne 25 (Hindsholms Landboforening).

Gennemsnit af 4 Opgivelser. — Forkarle og Malkepiger faa henholdsvis 250 à 300 Kr. og 160 à 170 Kr. aarlig Løn. Paa Bøndergaardene er Lønnen hyppig lige høj i Sommer og Vinterhalvaaret. — Huslejen for Daglejere angives til 20 à 32 Kr. aarlig. Af Emolumenter nævnes: Kørsler (frit), Naturalier saasom Mælk og Fødekorn (nedsat Betaling), Behandling af Arbejdernes Jordlod (halv Betaling). — Arbejdstiden er om Sommeren fra Kl. 6 til 7 (2 $\frac{1}{2}$ Times Hvil), om Vinteren fra Kl. 7 til 5 $\frac{1}{4}$ (1 $\frac{1}{2}$ Times Hvil).

Kolonne 26 (Baag og tilgrænsende Herreders Landboforening).

Forkarle o.l. faa højere Løn end angivet. — De faste Daglejere paa Gaardens Kost faa fri Bolig og Have, gratis Brændselskørsel samt i Regelen 2 Læs Tørv eller Brænde.

Kolonne 27 (Aarup og Omegns Landboforening).

Daglejere paa egen Kost have gratis Øl og Brændevin.

Kolonne 29 (Vejle Amts Landboforening).

Det er almindeligt, at Tyende fæstes for Helaarsløn (Karle 230, Piger 150 Kr.). — Daglejere faa i Regelen ikke fri Bolig; den almindelige Leje for Hus med Have er ca. 100 Kr. aarlig. — Arbejdstiden er, med Fradrag af Hvile- og Spisetid, ca. 10 Timer om Sommeren, ca. 7 Timer om Vinteren.

Kolonne 30 (Vejle Vesteregns Landboforening).

De anførte Lønninger for Tyende gælde kun, naar der fæstes for et helt Aar ad Gangen. Naar Tyendet fæstes halvaarsvis, er Lønnen omtrent saaledes:

Karle . . . Sommer 150 Kr., Vinter 75 Kr.

Piger . . . Sommer 100 Kr., Vinter 50 Kr.

Arbejdstiden er om Sommeren fra Kl. 5 $\frac{1}{2}$ til 7 à 8 $\frac{1}{2}$ (2 $\frac{1}{2}$ à 3 Timers Hvil), om Vinteren fra Kl. 7 til Mørkets Frembrud (1 à 1 $\frac{1}{2}$ Times Hvil).

		Vejle Amt (fortsat) <i>bailliage de V. (suite)</i>				Aarhus Amt <i>bailliage de A.</i>				
		Elbo Herreds Landboforening	Kolding og Omegns Landbof.	Børkop og Frede- ricia Omegns Løb.	Brande med Omegns Landbof.	Aarhus Amts landøkonomiske Selskab	Landbof. ved Ny Solbjerg Kro	Horsens Land- brugsforening		
A. Tyende: domestiques:										
Halvaarlig Løn for: <i>salaire semestriel</i> :										
Karle <i>sexæ m.</i>	{ Sommer <i>été</i>	150	160	140	} 225	170	145	175		
	{ Vinter <i>hiver</i>	75	80	100		55	68	88		
Piger <i>sexæ f.</i>	{ Sommer <i>été</i>	100	80	90	} 125	100	80	88		
	{ Vinter <i>hiver</i>	50	50	50		40	46	50		
Kostens anslaaede Værdi pr. Dag: <i>nourriture p. jour</i> :										
Karle <i>sexæ m.</i>	Øre	50	75	50	75	40	60	50		
Piger <i>sexæ f.</i>	—	50	65	40	65	40	50	50		
B. Daglejere: journaliers:										
Dagløn f. Mænd: <i>s. m., salaire p. jour</i> :										
paa egen Kost	} faste Arb. <i>ouvriers fixes</i>	{ Foraar og Sommer	—	175	—	175	200	—	—	150
		{ Høst	—	200	—	200	250	—	—	250
		{ Vinter	—	125	—	125	125	—	—	125
non-nourries	} midler-tidige A. o. tempo-raires	{ Foraar og Sommer	—	200	250	200	238	—	—	—
		{ Høst	—	250	275	225	275	—	—	—
		{ Vinter	—	150	200	150	130	—	—	—
paa Gaardens Kost	} faste Arb. <i>ouvriers fixes</i>	{ Foraar og Sommer	—	100	—	125	150	—	—	100
		{ Høst	—	125	—	150	188	200	—	200
		{ Vinter	—	85	—	75	75	—	—	75
non-nourries	} midler-tidige A. o. tempo-raires	{ Foraar og Sommer	—	100	150	150	188	—	119	—
		{ Høst	—	150	175	175	200	—	158	—
		{ Vinter	—	100	100	100	90	—	90	—
Dagløn f. Kvinder: <i>s. f., salaire p. jour</i> :										
paa egen Kost	} faste Arb. <i>ouvrières fixes</i>	{ Foraar og Sommer	—	100	—	100	100	—	—	—
		{ Høst	—	100	—	150	140	—	—	—
		{ Vinter	—	90	—	75	65	—	—	—
non-nourries	} midler-tidige A. o. tempo-raires	{ Foraar og Sommer	—	100	—	125	120	—	—	125
		{ Høst	—	100	—	175	155	—	—	175
		{ Vinter	—	100	—	100	80	—	—	125
paa Gaardens Kost	} faste Arb. <i>ouvrières fixes</i>	{ Foraar og Sommer	—	65	—	75	75	—	—	—
		{ Høst	—	85	—	125	100	150	—	—
		{ Vinter	—	50	—	50	40	—	—	—
non-nourries	} midler-tidige A. o. tempo-raires	{ Foraar og Sommer	—	75	100	100	100	—	90	100
		{ Høst	—	100	100	150	115	—	125	125
		{ Vinter	—	70	100	75	50	—	—	100
Aarsindtægt for faste Arbejdere: <i>recette annuelle des ouvriers fixes</i> :										
Mænd <i>s. m.</i>	{ paa egen Kost <i>n.-n.</i>	472	—	550	—	—	—	—	488	
	{ paa Gaardens Kost <i>n.</i>	286	—	350	—	—	—	—	338	
Kvinder <i>s. f.</i>	{ paa egen Kost <i>n.-n.</i>	290	—	300	—	—	—	—	—	
	{ paa Gaardens Kost <i>n.</i>	186	—	200	—	—	—	—	—	

Foraar og Sommer *printemps et été*, Høst *récolte*, Vinter *hiver*.

Kolonne 31 (Elbo Herreds Landboforening).

Daglejere paa egen Kost faa undertiden gratis Øl.

Kolonne 32 (Kolding og Omegns Landboforening).

Opgivelserne gælde nærmest Bøndergaarde. Tyende fæstes næsten altid for et helt Aar ad Gangen. Daglejere paa egen Kost have i Regelen Akkordarbejde, hvorved deres Fortjeneste bliver adskillig højere end det opgivne Daglønsbeløb.

Kolonne 33 (Børkop og Fredericia Omegns Landboforening).

Det er almindeligt at fæste Tyende for et helt Aar ad Gangen; paa Bøndergaardene udbetales Aarslønnen oftest med lige store Beløb for Sommer og Vinter. Karleløn for Sommerhalvaaret alene er ca. 180 Kr., Pigeløn ca. 120 Kr. — Paa større Gaarde er det almindeligt, at Arbejdere paa egen Kost under Høstarbejdet faa gratis Øl. Arbejdstiden er om Sommeren fra Kl. 6 $\frac{1}{2}$ til 7 (2 $\frac{1}{2}$ Times Hvil).

Kolonne 34 (Brande med Omegns Landboforening).

Tyende fæstes hyppigst helaarsvis.

Kolonne 35 (Aarhus Amts landøkonomiske Selskab).

Forkarle og Røgttere faa en aarlig Løn af 300—350 Kr. — Arbejdstiden er om Sommeren 10 Timer, om Vinteren 8 à 8 $\frac{1}{2}$ Time.

Kolonne 36 (Landboforeningen ved Ny Solbjerg Kro).

Gennemsnit af 2 Opgivelser. — Akkordfortjenesten ved Tørvearbejde er 2 à 3 Kr. pr. Dag. — Arbejdstiden er i Regelen fra Kl. 6 $\frac{1}{2}$ Morgen til 7 $\frac{1}{2}$ Aften (2 $\frac{1}{2}$ Times Hvil til tre Maaltider).

		Aarhus Amt (fortsat) <i>bailliage de A. (suite)</i>			Randers Amt <i>bailliage de R.</i>				
		Tyrsting-Vrads Herreders Lbf.	Skanderborg Lbf.	Vrads Herreds Lbf.	Randers Amts Husholdningsselsk.	Grenaa Landbrugs- forening	Kalø Vig Lbf.	Lbf. f. den nord- vestlige Del af Randers Amt	
A. Tyende: domestiques:									
Halvaarlig Løn for: <i>salaire semestriel:</i>		38	39	40	41	42	43	44	
Karle <i>sexe m.</i>	{ Sommer <i>été</i> . . . . . Kr.	235	155	143	180	130	150	180	
	{ Vinter <i>hiver</i> . . . . . —		75	72	60	60	75	80	
Piger <i>sexe f.</i>	{ Sommer <i>été</i> . . . . . —	120	80	73	100	75	83	70	
	{ Vinter <i>hiver</i> . . . . . —		40	37	40	75	42	60	
Kostens anslaaede Værdi pr. Dag: <i>nourriture p. jour:</i>									
Karle <i>sexe m.</i> . . . . . Øre		50	50	50	50	45	65	75	
Piger <i>sexe f.</i> . . . . . —		40	50	43	50	45	65	60	
B. Daglejere: journaliers:									
Dagløn f. Mænd: <i>s. m., salaire p. jour:</i>									
paa egen Kost	{ faste Arb. <i>ouvriers fixes</i>	{ Foraar og Sommer —	—	150	—	150	130	—	175
		{ Høst. . . . . —	—	200	—	175	150	—	200
		{ Vinter. . . . . —	—	135	—	110	106	—	150
non-nourris	{ midlertidige A. <i>o. temporaires</i>	{ Foraar og Sommer —	200	185	—	175	—	—	225
		{ Høst. . . . . —	200	200	—	200	—	—	250
		{ Vinter. . . . . —	—	133	—	130	—	—	150
paa Gaardens Kost	{ faste Arb. <i>ouvriers fixes</i>	{ Foraar og Sommer —	125	125	—	100	90	115	100
		{ Høst. . . . . —	125	150	—	125	110	150	150
		{ Vinter. . . . . —	75	85	—	60	66	75	100
non-nourris	{ midlertidige A. <i>o. temporaires</i>	{ Foraar og Sommer —	125	135	125	125	—	—	125
		{ Høst. . . . . —	125	150	125	150	—	—	175
		{ Vinter. . . . . —	75	83	75	80	—	—	100
Dagløn f. Kvinder: <i>s. f., salaire p. jour:</i>									
paa egen Kost	{ faste Arb. <i>ouvrières fixes</i>	{ Foraar og Sommer —	—	—	—	110	90	—	—
		{ Høst. . . . . —	—	—	—	160	125	—	—
		{ Vinter. . . . . —	—	—	—	70	70	—	—
non-nourries	{ midlertidige A. <i>o. temporaires</i>	{ Foraar og Sommer —	—	150	—	125	—	—	—
		{ Høst. . . . . —	—	200	150	175	—	—	—
		{ Vinter. . . . . —	—	—	—	100	—	—	—
paa Gaardens Kost	{ faste Arb. <i>ouvrières fixes</i>	{ Foraar og Sommer —	—	—	—	65	—	—	80
		{ Høst. . . . . —	—	—	—	125	—	—	100
		{ Vinter. . . . . —	—	—	—	50	—	—	—
non-nourries	{ midlertidige A. <i>o. temporaires</i>	{ Foraar og Sommer —	—	100	—	80	—	100	100
		{ Høst. . . . . —	—	150	110	150	—	125	125
		{ Vinter. . . . . —	—	—	—	70	—	—	—
Aarsindtægt for faste Arbejdere: <i>recette annuelle des ouvriers fixes:</i>									
Mænd <i>s. m.</i>	{ paa egen Kost <i>n.-n.</i> —	—	496	—	—	362	—	512	
	{ paa Gaardens Kost <i>n.</i> —	—	346	—	270	242	—	325	
Kvinder <i>s. f.</i>	{ paa egen Kost <i>n.-n.</i> —	—	—	—	—	250	—	—	
	{ paa Gaardens Kost <i>n.</i> —	—	—	—	190	—	—	—	

Foraar og Sommer *printemps et été*, Høst *récolte*, Vinter *hiver*.

Kolonne 38 (Tyrsting-Vrads Herreders Landboforening).

Daglejere faa i Almindelighed gratis Brændselskørsel og Hestekraft til Jordloddens Dyrkning. — Ved Akkordarbejde (Tørvearbejde) tjenes mere end den opgivne Dagløn.

Kolonne 39 (Skanderborg Landboforening).

Daglejere faa ofte gratis Hestekraft til Jordloddens Dyrkning. — Ved Akkord kan tjenes 3 à 4 Kr. pr. Dag.

Kolonne 40 (Vrads Herreds Landboforening).

Tyende fæstes hyppigst helaarsvis.

Kolonne 41 (Randers Amts Husholdningsselskab).

Tyende fæstes i Almindelighed helaarsvis. Naar der fæstes halvaarsvis, er Lønnen for Sommerhalvaaret ca. 20 Kr. højere end angivet. Forkarle faa indtil 300 Kr. aarlig Løn, Malkepiger ca. 170 Kr. — Faste, gifte Daglejere faa gratis Brændselskørsel og som Regel fri Bolig m. v.

Kolonne 42 (Grenaa Landbrugsforening).

Faste Daglejere paa Meddelerens Gaard faa i Stedet for Kosten 3 Skp. Rug, 2 Skp. Byg og 5 Kr. maanedlig samt Øl. For en aarlig Leje af 60 Kr. have faste Folk Hus med Have og en Jordlod paa ca. 3 Td. Land, som drives med Husbondens Heste. — Arbejdstiden er om Sommeren fra Kl. 5 $\frac{1}{2}$ Morgen til 7 $\frac{1}{2}$ Aften (3 Timers Hvil), om Vinteren fra Kl. 7 til 5 (1 $\frac{1}{2}$ Times Hvil).

Kolonne 43 (Kalø Vig Landboforening).

Den almindelige Husleje, som svares af Landarbejdere, er ca. 40 Kr. aarlig. — Af Akkordpriser nævnes: at skære 1000 Tørv 110 Øre, at ælte og udlægge 1000 Tørv 140 à 150 Øre, Roeudtynding (Kvindearbejde) og Roeoptagning ca. 16 Øre pr. 100 Favne. Den daglige Akkordfortjeneste er ved Tørvearbejde ca. 300 Øre, ved Roeudtynding ca. 140 Øre, ved Roeoptagning ca. 180 Øre. — Arbejdstiden er ca. 10 Timer om Sommeren, ca. 8 Timer om Vinteren.

		Randers Amt (fortsat) <i>bailliage de R. (suite)</i>				Aalborg Amt <i>bailliage de A.</i>			
		Landhof. f. den nord- estl. Del af Randers Amt	Hobro, Aalestrup og Omegns Landhof.	Mariager og Omegns Landbforening	Kollind Landhof.	Mols og Sønder Herreds Landhof.	Aalborg Amts Landbforening	Landhof. for Nibe, Løgstør og Omegn	
A. Tyende: domestiques:									
Halvaarlig Løn for: <i>salaire semestriel:</i>		45	46	47	48	49	50	51	
Karle <i>sexe m.</i>	{ Sommer <i>été</i> . . . . . Kr.	150	175	140	135	170	135	170	
	{ Vinter <i>hiver</i> . . . . . —	50	50	60	65	57	90	80	
Piger <i>sexe f.</i>	{ Sommer <i>été</i> . . . . . —	87	75	90	65	97	90	60	
	{ Vinter <i>hiver</i> . . . . . —	43	35	30	65	41	45	60	
Kostens anslaaede Værdi pr. Dag: <i>nourriture p. jour:</i>									
Karle <i>sexe m.</i>	Øre	50	50	35	50	45	50	50	
	Piger <i>sexe f.</i>	50	50	35	40	48	50	50	
B. Daglejere: journaliers:									
Dagløn f. Mænd: <i>s. m., salaire p. jour:</i>									
paa egen Kost	{ faste Arb. <i>ouvriers fixes</i>	{ Foraar og Sommer —	160	175	—	132	—	150	250
		{ Høst . . . . . —	200	200	—	166	—	200	300
		{ Vinter . . . . . —	124	125	—	100	—	100	125
non-nourris	{ midler-tidige A. o. <i>temporaires</i>	{ Foraar og Sommer —	—	200	—	164	—	300	
		{ Høst . . . . . —	—	225	—	200	—	300	
		{ Vinter . . . . . —	—	150	—	132	—	125	
paa Gaardens Kost	{ faste Arb. <i>ouvriers fixes</i>	{ Foraar og Sommer —	125	125	100	82	109	100	150
		{ Høst . . . . . —	150	150	150	116	154	150	200
		{ Vinter . . . . . —	75	75	60	50	70	50	75
non-nourris	{ midler-tidige A. o. <i>temporaires</i>	{ Foraar og Sommer —	125	150	—	114	—	—	200
		{ Høst . . . . . —	150	200	—	150	175	—	250
		{ Vinter . . . . . —	100	100	—	82	—	—	75
Dagløn f. Kvinder: <i>s. f., salaire p. jour:</i>									
paa egen Kost	{ faste Arb. <i>ouvrières fixes</i>	{ Foraar og Sommer —	110	—	—	100	—	125	150
		{ Høst . . . . . —	136	—	—	140	—	175	150
		{ Vinter . . . . . —	80	—	—	—	—	75	100
non-nourris	{ midler-tidige A. o. <i>temporaires</i>	{ Foraar og Sommer —	—	—	—	100	125	—	175
		{ Høst . . . . . —	—	—	—	140	173	—	200
		{ Vinter . . . . . —	—	—	—	—	100	—	150
paa Gaardens Kost	{ faste Arb. <i>ouvrières fixes</i>	{ Foraar og Sommer —	—	—	100	60	—	75	100
		{ Høst . . . . . —	—	—	125	100	—	125	100
		{ Vinter . . . . . —	—	—	—	—	—	35	50
non-nourris	{ midler-tidige A. o. <i>temporaires</i>	{ Foraar og Sommer —	—	—	—	60	80	—	100
		{ Høst . . . . . —	—	—	—	100	130	—	100
		{ Vinter . . . . . —	—	—	—	—	50	—	50
Aarsindtægt for faste Arbejdere: <i>recette annuelle des ouvriers fixes:</i>									
Mænd <i>s. m.</i>	{ paa egen Kost <i>n. n.</i> —	452	—	—	—	—	—	—	
	{ paa Gaardens Kost <i>n.</i> —	—	—	280	—	297	—	—	
Kvinder <i>s. f.</i>	{ paa egen Kost <i>n. n.</i> Kr.	—	—	—	—	—	—	—	
	{ paa Gaardens Kost <i>n.</i> —	—	—	—	—	—	—	—	

Foraar og Sommer *printemps et été*, Høst *récolte*, Vinter *hiver*.

Kolonne 45 (Landboforeningen for den nordøstlige Del af Randers Amt).

Den almindelige Husleje, som svares af Landarbejdere, er ca. 40 Kr. aarlig. — Daglejere faa ofte gratis Øl og Mælk i Arbejdstiden. Den daglige Arbejdstid er om Sommeren fra Kl. 6 Morgen til 7½ Aften (2½ Times Hvil), om Vinteren fra Kl. 7 til 5 (1 Times Hvil).

Kolonne 47 (Mariager og Omegns Landboforening).

Arbejdstiden er om Sommeren 11—12 Timer, om Vinteren 9—10 Timer daglig.

Kolonne 48 (Kolind Landboforening).

Tyende fæstes oftest helaarsvis; ved Akkord for Sommeren alene faa Karle hyppigst 150 à 160 Kr. — Daglejere faa i Almindelighed frit Øl, af og til ogsaa Brændevin. Faste Folk faa endvidere gratis Kørsler. Huslejen ansættes til 30 à 40 Kr. aarlig.

Kolonne 49 (Mols og Sønder Herreds Landboforening).

Gennemsnit af 2 Opgivelser. — Af Emolumenter til Daglejere nævnes: Græsning til et Faar, 6—8 Kander skummet Mælk om Ugen, Tørveskær og Brændekvas samt Kørsler. Akkord anvendes ved Tørveskæring, Gødningskørsel, Mergling, Grøftegravning o.l. Akkordprisen er ved Tørveskæring 1 Kr. pr. 1000 Tørv, ved Æltning af Tørv 150 Øre pr. 1000, ved Rejsning og Stakning af Tørv 20—25 Øre pr. 1000. Tærskning, navnlig af Rug, udføres almindeligst paa Akkord (med Plejl); dette Arbejde betales med 25—50 Øre pr. Td. (paa Gaardens Kost). Kvinder have god Fortjeneste ved Akkordarbejde i Roemarken.

Kolonne 51 (Landboforeningen for Nibe, Løgstør og Omegn).

Det er ikke Meddelelsen bekendt, at der ydes Daglejerne Emolumenter i nogen Form.

	Hjørring Amt <i>bailliage de H.</i>				Thisted Amt <i>bailliage de T.</i>		
	Hjørring Amts Landboforening	Han Herredernes Landboforening	Landboforeningen Vendyssel	Læsø Landboforening	Det Thylandske landøkonomiske Selskab	Morsø Landboforening	
A. Tyende: domestiques:							
Halvaarlig Løn for: <i>salaire semestriel:</i>							
Karle <i>sexe m.</i> { Sommer <i>été</i> . . . . Kr.	150	} 225	160	130	150	150	
Vinter <i>hiver</i> . . . . —	75		50	70	75	100	
Piger <i>sexe f.</i> { Sommer <i>été</i> . . . . —	80	} 125	90	55	70	60	
Vinter <i>hiver</i> . . . . —	40		35	35	50	60	
Kostens anslaaede Værdi pr. Dag: <i>nourriture p. jour:</i>							
Karle <i>sexe m.</i> . . . . . Øre	75	65	50	40	70	50	
Piger <i>sexe f.</i> . . . . . —	75	60	50	35	—	50	
B. Daglejere: journaliers:							
Dagløn f. Mænd: <i>s. m., salaire p. jour:</i>							
paa egen Kost	} faste Arb. <i>ouvriers fixes</i>	} Foraar og Sommer —	—	170	175	—	
Høst . . . . . —			—	200	225	—	—
Vinter . . . . . —			—	115	150	—	—
non-nourris	} midlertidige A. <i>o. temporaires</i>	} Foraar og Sommer —	—	250	200	250	
Høst . . . . . —			—	300	225	—	—
Vinter . . . . . —			—	125	125	175	—
paa Gaardens Kost	} faste Arb. <i>ouvriers fixes</i>	} Foraar og Sommer —	125	100	100	150	
Høst . . . . . —			150	125	133	125	200
Vinter . . . . . —			50	65	50	75	75
non-nourris	} midlertidige A. <i>o. temporaires</i>	} Foraar og Sommer —	125	125	120	100	
Høst . . . . . —			150	150	140	150	200
Vinter . . . . . —			50	75	60	75	75
Dagløn f. Kvinder: <i>s. f., salaire p. jour:</i>							
paa egen Kost	} faste Arb. <i>ouvrières fixes</i>	} Foraar og Sommer —	—	—	145	—	
Høst . . . . . —			—	145	175	—	—
Vinter . . . . . —			—	85	100	—	—
non-nourries	} midlertidige A. <i>o. temporaires</i>	} Foraar og Sommer —	—	—	150	—	
Høst . . . . . —			—	150	200	—	—
Vinter . . . . . —			—	—	125	—	—
paa Gaardens Kost	} faste Arb. <i>ouvrières fixes</i>	} Foraar og Sommer —	—	85	75	—	
Høst . . . . . —			—	100	100	100	—
Vinter . . . . . —			—	45	60	—	—
non-nourries	} midlertidige A. <i>o. temporaires</i>	} Foraar og Sommer —	80	100	100	85	
Høst . . . . . —			125	125	100	120	150
Vinter . . . . . —			35	75	—	65	—
Aarsindtægt for faste Arbejdere: <i>recette annuelle des ouvriers fixes:</i>							
Mænd <i>s. m.</i> { paa egen Kost <i>n. n.</i> Kr.	—	—	—	550	—	—	
paa Gaardens Kost <i>n.</i> —	275	—	—	300	—	280	
Kvinder <i>s. f.</i> { paa egen Kost <i>n. n.</i> —	—	—	—	420	—	—	
paa Gaardens Kost <i>n.</i> —	—	—	—	235	—	—	

Foraar og Sommer *printemps et été*, Høst *récolte*, Vinter *hiver*.

Kolonne 52 (Hjørring Amts Landboforening).

Faste Daglejere faa undertiden frit Hus. Det er almindeligt, at der ydes en Del Fødevarer gratis. — Malkekoner tjene paa egen Kost ca. 180 Kr. aarlig. — Den almindelige Arbejdstid er om Sommeren 10 Timer, om Vinteren 8 Timer.

Kolonne 53 (Han Herredernes Landboforening).

Tyende fæstes næsten altid helaarsvis. — Ved Tørvearbejde tjenes som Regel paa Akkord 3—4 Kr. daglig.

Kolonne 54 (Landboforeningen Vendsyssel).

Gennemsnit af 6 Opgivelser. — Faste Daglejere, som have Jordlod, faa ofte denne bearbejdet med Husbondens Heste. Endvidere gives almindelig gratis Foder til en Ko eller et Par Faar, undertiden ogsaa lidt Fødevarer. Husleje i Tjenestehuse ca. 20 Kr. — Arbejdstiden er om Sommeren ca. 11 Timer, om Vinteren 9—10 Timer.

Kolonne 55 (Læsø Landboforening).

Ingen Naturalydelser. — Arbejdstiden er som Regel fra Kl. 6 Morgen til 8 Aften med 2 Timers Middagshvil.

Kolonne 56 (Det Thylandske landøkonomiske Selskab).

Kvindelige Tyende fæstes som Regel helaarsvis. — Arbejdstiden er for Mænd om Sommeren ca. 11 Timer, om Vinteren ca. 9 Timer.

Kolonne 57 (Morsø Landboforening).

Ved Rodfrugtarbejde paa Akkord kan tjenes (af Mænd) indtil 250 Øre pr. Dag (paa egen Kost). — Arbejdstiden er om Sommeren fra Kl. 5 $\frac{1}{2}$ Morgen til 7 $\frac{1}{2}$ Aften med 3 Timers Hvil til tre Maaltider; om Vinteren er Arbejdstiden ca. 8 $\frac{1}{2}$ Time daglig. — Kvindelige Arbejdere faa hyppig for Høsttiden (20 à 25 Dage) en fast Løn (ca. 30 Kr.) og Kosten.

		Thisted Amt (fortsat) baill. de T. (suite)		Viborg Amt bailliage de V.			Ringkøbing Amt bailliage de R.		
		Foren. for Seierslev, Ejerslev, Jordby Komm. til Bevæ- relse og Forbed- ring af det jyske Kvæeg	Landboforeningen Nordthy	Salling Landbof.	Langaa og Omegns Landboforening	Silkeborg og Omegns Landbof.	Skodborg-Vandfald Herreder og Lemvig Landboforening	Ulfborg-Hind Herreders Lbf.	
A. Tyende: domestiques:									
Halvaarlig Løn for: <i>salaire semestriel</i> :		58	59	60	61	62	63	64	
Karle <i>sexe m.</i>	{ Sommer <i>été</i> . . . . . Kr.	125	120	180	} 225	130	175	175	
	{ Vinter <i>hiver</i> . . . . . —	75	80	70		100	50	50	
Piger <i>sexe f.</i>	{ Sommer <i>été</i> . . . . . —	60	60	100	} 112	80	100	70	
	{ Vinter <i>hiver</i> . . . . . —	40	40	30		45	40	45	
Kostens anslaaede Værdi pr. Dag: <i>nourriture p. jour</i> :									
Karle <i>sexe m.</i>	. . . . . Øre	40	75	60	60	50	50	75	
	Piger <i>sexe f.</i>	40	75	60	60	40	50	50	
B. Daglejere: journaliers:									
Dagløn f. Mænd: <i>s. m., salaire p. jour</i> :									
paa egen Kost	{ faste Arb. <i>ouvriers fixes</i>	{ Foraar og Sommer —	200	150	—	205	200	175	200
		{ Høst . . . . . —	300	200	—	205	250	225	250
		{ Vinter . . . . . —	120	100	—	155	125	120	125
non-nourris	{ midlertidige A. <i>o. temporaires</i>	{ Foraar og Sommer —	200	180	—	210	225	200	250
		{ Høst . . . . . —	300	250	—	210	275	250	300
		{ Vinter . . . . . —	120	125	—	160	125	150	150
paa Gaardens Kost	{ faste Arb. <i>ouvriers fixes</i>	{ Foraar og Sommer —	160	100	125	145	150	125	125
		{ Høst . . . . . —	280	150	175	145	200	163	200
		{ Vinter . . . . . —	80	50	50	95	75	66	75
non-nourris	{ midlertidige A. <i>o. temporaires</i>	{ Foraar og Sommer —	160	125	150	150	175	150	175
		{ Høst . . . . . —	240	180	200	150	225	200	250
		{ Vinter . . . . . —	80	80	60	100	75	75	100
Dagløn f. Kvinder: <i>s. f., salaire p. jour</i> :									
paa egen Kost	{ faste Arb. <i>ouvrières fixes</i>	{ Foraar og Sommer —	—	100	—	155	—	125	150
		{ Høst . . . . . —	—	150	—	155	—	150	200
		{ Vinter . . . . . —	—	75	—	130	—	100	—
non-nourries	{ midlertidige A. <i>o. temporaires</i>	{ Foraar og Sommer —	140	125	—	160	125	150	175
		{ Høst . . . . . —	200	150	—	160	150	175	225
		{ Vinter . . . . . —	—	100	—	135	—	125	—
paa Gaardens Kost	{ faste Arb. <i>ouvrières fixes</i>	{ Foraar og Sommer —	—	50	60	95	—	75	75
		{ Høst . . . . . —	—	100	125	95	—	100	150
		{ Vinter . . . . . —	—	40	50	70	—	50	—
non-nourries	{ midlertidige A. <i>o. temporaires</i>	{ Foraar og Sommer —	100	75	75	100	100	100	100
		{ Høst . . . . . —	150	100	150	100	125	125	175
		{ Vinter . . . . . —	—	50	50	75	—	66	—
Aarsindtægt for faste Arbejdere: <i>recette annuelle des ouvriers fixes</i> :									
Mænd <i>s. m.</i>	{ paa egen Kost <i>n.-n.</i> Kr.	500	—	—	—	500	—	—	
	{ paa Gaardens Kost <i>n.</i> —	375	—	300	—	350	—	—	
Kvinder <i>s. f.</i>	{ paa egen Kost <i>n.-n.</i> —	—	—	—	—	—	—	—	
	{ paa Gaardens Kost <i>n.</i> —	—	—	180	—	—	—	—	

Foraar og Sommer *printemps et été*, Høst *récolte*, Vinter *hiver*.

Kolonne 58 (Foreningen for Sejerslev, Ejerslev, Jordsby Kommuner til Bevarelse og Forbedring af det jyske Kvæg).

Arbejdstiden er om Sommeren 9—10 Timer, om Vinteren 7—8 Timer.

Kolonne 59 (Landboforeningen Nordthy).

Oplysningerne angaa nærmest Hillerslev-Hundborg Herreder. — Fødevarer in natura ydes ikke til Arbejdere paa egen Kost. Kun faa Arbejdere have frit Hus.

Kolonne 60 (Salling Landboforening).

Forkarle o. l. faa indtil 300 Kr. aarlig Løn. — Faste Daglejere faa i Regelen en Del Naturalydelser frit (f. Eks. Mælk). Saavel faste som midlertidige Arbejdere, der have Jordlod, faa i Almindelighed denne frit behandlet med Husbondens Heste, ligesom der ydes gratis Hjemkørsel af Brændsel. — Lejeafgiften af Arbejderboliger er som oftest 40 à 50 Kr. aarlig. — Ved Akkordarbejde i Roemarker kunne Kvinder tjene 150 Øre daglig paa egen Kost. — Arbejdstiden er om Sommeren fra Kl. 6 Morgen til 8 Aften med 3 Timers Hvil til 3 Maaltider, om Vinteren fra Kl. 7 $\frac{1}{2}$ til 5 med 1 Times Middagshvil.

Kolonne 61 (Langaa og Omegns Landboforening).

Tyende fæstes i Regelen helaarsvis.

Kolonne 63 (Skodborg-Vandfuld Herreder og Lemvig Landboforening).

Forkarle og Avlskarle faa indtil 350 Kr. aarlig. Undertiden gives, saavel til Karle som til Piger, samme Løn for Sommerhalvaaret alene som for hele Aaret.

		Ringkøbing Amt (fortsat) <i>bailliage de R. (suite)</i>			Ribe Amt <i>bailliage de R.</i>			
		Bølling-Nørre Herreders Landhof.	Vorgod, Brejning m. fl. Sognes Landhoforening	Sønder Felding Assing, Skærrild og Omegns Landhof.	Ribe Amts nordre Landhoforening	Landhof. for Ribe Købstad og Omegn	Nørre Nebel og Omegns Landhof.	
A. Tyende: domestiques:								
Halvaarlig Løn for: <i>salaire semestriel</i> :								
Karle <i>sexe m.</i>	Sommer <i>été</i> . . . . . Kr.	200	175	175	200	160	150	
	Vinter <i>hiver</i> . . . . . —	75	75	45	100	80	75	
Piger <i>sexe f.</i>	Sommer <i>été</i> . . . . . —	100	75	80	100	100	100	
	Vinter <i>hiver</i> . . . . . —	50	50	45	50	50	50	
Kostens anslaaede Værdi pr. Dag: <i>nourriture p. jour</i> :								
Karle <i>sexe m.</i>	Øre	—	60	75	65	100	70	
Piger <i>sexe f.</i>	—	—	60	60	50	80	50	
B. Daglejere: journaliers:								
Dagløn f. Mænd: <i>s. m., salaire p. jour</i> :								
paa egen Kost	faste Arb. <i>ouvriers fixes</i>	Foraar og Sommer	—	—	250	200	—	200
		Høst	—	—	300	275	—	300
		Vinter	—	—	150	125	—	150
non-nourris	midler-tidige A. o. <i>temporaires</i>	Foraar og Sommer	—	225	—	300	—	200
		Høst	—	300	—	300	—	300
		Vinter	—	125	—	150	—	150
paa Gaardens Kost	faste Arb. <i>ouvriers fixes</i>	Foraar og Sommer	—	—	200	125	125	150
		Høst	—	—	225	175	200	200
		Vinter	—	—	50	50	50	75
non-nourris	midler-tidige A. o. <i>temporaires</i>	Foraar og Sommer	—	150	200	150	150	150
		Høst	—	200	200	200	250	200
		Vinter	—	75	65	75	75	75
Dagløn f. Kvinder: <i>s. f., salaire p. jour</i> :								
paa egen Kost	faste Arb. <i>ouvrières fixes</i>	Foraar og Sommer	—	—	180	—	—	—
		Høst	—	—	180	—	—	—
		Vinter	—	—	125	—	—	—
non-nourries	midler-tidige A. o. <i>temporaires</i>	Foraar og Sommer	—	—	200	135	—	—
		Høst	—	—	225	140	—	—
		Vinter	—	—	135	—	—	—
paa Gaardens Kost	faste Arb. <i>ouvrières fixes</i>	Foraar og Sommer	—	—	125	—	75	—
		Høst	—	—	175	—	100	—
		Vinter	—	—	25	—	50	—
non-nourries	midler-tidige A. o. <i>temporaires</i>	Foraar og Sommer	—	100	80	125	80	100
		Høst	—	125	80	175	100	135
		Vinter	—	50	—	35	50	75
Aarsindtægt for faste Arbejdere: <i>recette annuelle des ouvriers fixes</i> :								
Mænd <i>s. m.</i>	paa egen Kost <i>n.-n.</i> Kr.	—	—	600	—	—	552	
	paa Gaardens Kost <i>n.</i> —	—	—	375	—	360	341	
Kvinder <i>s. f.</i>	paa egen Kost <i>n.-n.</i> —	—	—	425	—	—	—	
	paa Gaardens Kost <i>n.</i> —	—	—	260	—	—	—	

Foraar og Sommer *printemps et été*, Høst *récolte*, Vinter *hiver*.

Kolonne 65 (Bølling-Nørre Herreders Landboforening).

Naar Tyende undtagelsesvis fæstes halvaarsvis, er Lønnen højere end angivet. — Af Naturalydelse, som ydes gratis, kendes kun Kørsler og Pløjning af Daglejernes Jordlod. — Arbejdstiden er om Sommeren fra Kl. 6 til 8 med $3\frac{1}{2}$ Times Hvil til 3 Maaltider, om Vinteren fra Kl. 8 til 4 med $\frac{1}{2}$ Times Hvil til Middag.

Kolonne 67 (Sønder Felding, Assing, Skarrild og Omegns Landboforening).

Alle Daglejere have selv Hus, til Dels med Jord.

Kolonne 70 (Nørre Nebel og Omegns Landboforening).

De fleste Daglejere have selv Hus og en mindre Jordlod; saa godt som ingen faa gratis Hus hos Arbejdsgiverne.

Skema (til Landboforeningerne)

om Arbejdsløn for Tyende og Daglejere i 1897.

A. Tyende.

- 1 a. Hvor meget har et voksent mandligt Tyende { Sommer Kr.   Øre
i halvaarlig Løn? . . . . . { Vinter
- b. Hvor meget kan hans Kost regnes til pr. Dag? . . . . .
- 2 a. Hvor meget har et voksent kvindeligt Tyende { Sommer
i halvaarlig Løn? . . . . . { Vinter
- b. Hvor meget kan hendes Kost regnes til pr. Dag? . . . . .

Bemærkninger til A (Tyende).

B. Daglejere ved Landbruget.

	Arbejdsløn						Altsaa Aars- indtægt	Hvis vedkom- mende har gratis Hus, med hvor stort et Beløb skal Summen da reduceres?
	Foraar og Sommer		Høst		Vinter			
	Løn pr. Dag	Løn pr. Dag	Løn pr. Dag	Løn pr. Dag	Løn pr. Dag	Løn pr. Dag		
	Kr.	Øre	Kr.	Øre	Kr.	Øre	Kr.	
1. Mænd:								
a. paa egen Kost:								
faste Arbejdere								
midlertidige								
b. Paa Gaardens Kost:								
faste Arbejdere								
midlertidige								
2. Kvinder:								
a. paa egen Kost:								
faste Arbejdere								
midlertidige								
b. Paa Gaardens Kost:								
faste Arbejdere								
midlertidige								

Bemærkninger til B (Daglejere). Her anføres navnlig, om det er almindeligt, at der foruden den i Rubrikkerne anførte Løn gives Føde eller Drikkevarer o. lign. og da i hvilket Omfang, ligesom man selvfølgelig ogsaa vilde sætte Pris paa andre Meddelelser, enten her eller i en selvstændig Skrivelse, der yderligere maatte kunne belyse de omhandlede Forhold (saaledes om det er almindeligt, at der gives gratis Bolig, om hvor lang Arbejdstiden som Regel er o. s. fr.).

C. Skovbrugsarbejdere.

Bureauet anmoder om Oplysninger ang. Lønnen ved Skovbrugsarbejde og beder om, at disse maa blive meddelte i en Form, der svarer til de under B for Daglejere ved Landbruget opstillede Rammer, saa nøje som de særlige Forhold ved Skovbruget muliggøre det.

Skema (til private Landbrugere, om Arbejdsløn m. m. for

Ejendommens Navn
Beliggenhed (Amt)

A. Tyende.

1. Individualoplysninger.

Navn	Køn (Mand- køn: M., Kvinde- køn: K.)	Om- trentlig Alder	Ugift(U.) Gift(G.) Enke- stand(E.)	Gerning (Husligt Arbejde, Staldkarl, Røtter, Kusk osv.)	Halvaarlig Løn		Hvor meget be- regnes Kosten til pr. Dag?		Her bedes navnlig anført, om Lønnen er bestemt ved særlige Forhold
					Sommer	Vinter			
					Kr.	Kr.	Kr.	Ø.	

2. Gennemsnitsdata.

Kr.   Øre

- 1 a. Hvor meget har et voksent mandligt Tyende i halv- { Sommer
aarlig Løn? ..... { Vinter
- b. Hvor meget pr. Dag beregner De hans Kost til? .....
- 2 a. Hvor meget har et voksent kvindeligt Tyende i halv- { Sommer
aarlig Løn? ..... { Vinter
- b. Hvor meget pr. Dag beregner De hendes Kost til? .....

jfr. efterstaaende Skrivelse)

Tyende og Daglejere i 1897.

Ejendommens Størrelse (Hartk.)

Ejerens ell. Brugerens Navn

B. Daglejere ved Landbruget.

1. Individualoplysninger.

Navn	Køn (Mandkøn · M. Kvindelkøn · K.)	Omtrentlig Alder	Ugift (U.), Gift (G.), Enkestand (E.)	Foregår Arbejdet paa egen (e.) eller Gaar- dens (g.) Kost?	Er Daglejeren fast (f.) eller midlertidig (m.) Arbejder?	Arbejdsdage og Arbejdsløn						Altsaa: Samlet Aarsindtægt Her bedes navnlig an- ført, hvad Daglejeren, hvis han er paa egen Kost, modtager udover sin Løn af Fødevarer m.v. og desuden særlig, om Daglejeren har gra- tis Hus (i sidstnevnte Fald den omtrentlige Værdi heraf)
						Foraar og Sommer		Høst		Vinter		
						Antal Arbejds- dage	Løn pr. Dag	Antal Arbejds- dage	Løn pr. Dag	Antal Arbejds- dage	Løn pr. Dag	
						Kr. Ø.		Kr. Ø.		Kr. Ø.	Kr.	

2. Gennemsnitsdata.

1. Mænd:	Antal Personer	Arbejdsdage og Arbejdsløn						Altsaa: Samlet Aarsindtægt Hvor mange have gratis Hus og med hvor stort Beløb skal den her an- givne Aarsindtægt da reduceres?
		Foraar og Sommer		Høst		Vinter		
		Gennemsnitl. Antal Dage	Løn pr. Dag	Gennemsnitl. Antal Dage	Løn pr. Dag	Gennemsnitl. Antal Dage	Løn pr. Dag	
a. paa egen Kost:			Kr. Ø.		Kr. Ø.		Kr. Ø.	Kr.
faste Arbejdere . .								
midlertidige.								
b. Paa Gaardens Kost:								
faste Arbejdere . .								
midlertidige.								
2. Kvinder:								
a. paa egen Kost:								
faste Arbejdere . .								
midlertidige.								
b. Paa Gaardens Kost:								
faste Arbejdere . .								
midlertidige.								

Bemærkninger til B 2.

(Her bedes navnlig anført, i hvilket Omfang der gives Arbejderne Fødevarer ell. lign., og hvorledes dette paavirker Lønnen.)

C. Skovbrugsarbejdere.

Bureauet anmoder om Oplysninger ang. Lønnen ved Skovbrugsarbejde og beder om, at disse maa blive meddelte i en Form, der svarer til de i det foregaaende (under B) opstillede Rammer, saa nøje som de særlige Forhold ved Skovbruget muliggøre det.

STATENS STATISTISKE BUREAU.

København, Juni 1898.

Hr.

Til Brug ved en Undersøgelse om Landarbejdernes Vilkaar vilde nærværende Bureau sætte megen Pris paa Deres gode Bistand. Gennem en af Professor *Westermann* ved Veterinær- og Landbohøjskolen udarbejdet Afhandling — der er indlemmet i «Landmandsbogen» — er Bureauet kommet til Kundskab om, at De har hørt til dem, der have givet Professoren Oplysninger til Brug for hans omfattende Undersøgelse om «Driftskapitalens Størrelse og Fordeling i danske Landbrug». Dette giver Bureauet Haab om, at De kan og vil tilstille det de — langt færre — Oplysninger, det har Brug for ved sin Lønundersøgelse.

Hvad det drejer sig om for Bureauet at faa at vide, er 1) Tyendets Løn, 2) Daglejernes Løn. Medens man samtidig med nærværende Henvendelse agter at anmode Landboforeningerne om at tilstille Bureauet Skønsgivelser om disse Forhold i Landets forskellige Egne, vilde man desuden gerne have positive Oplysninger, støttede paa faktisk udbetalte Lønninger i 1897.

De Data, De maatte stille til Bureauets Raadighed ved Besvarelse af nedenstaaende Spørgsmaal, kunne saaledes fremkomme enten ved, at Oplysningerne meddeles for hver enkelt af Deres Tyende og Arbejdere i 1897 — og paa Grundlag af disse Individualoplysninger vil Bureauet da føre Arbejdet videre — eller ved, at De selv giver Gennemsnitsdata paa Grundlag af de faktiske Forhold i Deres Bedrift i 1897. Den førstnævnte Form vilde Bureauet langt foretrække, men i sidstnævnte Tilfælde maatte der i hvert Fald angives, hvor stort et Antal forskellige Arbejdere Oplysningerne vedrøre, saaledes at Materialets Art og Størrelse nøje kan bestemmes.

Man tillader sig saaledes at fremsende medfølgende Skemaer, som man vilde bede Dem godhedsfuldt udfylde, altsaa enten ved Individualoplysninger (Tabel A₁ og B₁) eller ved Gennemsnitsdata (Tabel A₂ og B₂). Hvis de opstillede Rammer for Svarene ikke maatte egne sig til Udfyldning for Dem, bedes De give Oplysningerne i ikke-tabellarisk Form, ligesom man selvfølgelig ogsaa vil sætte Pris paa at faa Meddelelser, der kunne belyse de omhandlede Forhold, ud over hvad der er spurgt om. Endelig skal man henlede Opmærksomheden paa Forespørgslen paa sidste Side (C) om eventuelle Oplysninger angaaende Skovbrugsarbejdernes Løn.

— — — — —
 — — — — —
 — — — — —